

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra ochrany lesa a myslivosti

Vyhodnocení populačního nárůstu černé zvěře dle
odstřelu na ŠLP Kostelec (2004 – 2010)

Bakalářská práce

Bach Petr

Obor: DPRM

Vedoucí práce: Doc. Ing. Václav Malík, Ph.D.

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vyhodnocení populačního nárůstu černé zvěře dle odstřelu na ŠLP Kostelec (2004 – 2010)“ zpracoval samostatně. Veškeré použité literární prameny jsou řádně odcitována a uvedeny v seznamu literatury.

V Kostelci nad Černými lesy dne.....

.....

Petr Bach

Poděkování

Rád bych poděkoval Doc. Ing. Václavu Malíkovi, Ph.D., za odborné vedení bakalářské práce, poskytnutou cizojazyčnou literaturu, za cenné rady a připomínky v průběhu zpracování této práce.

Dále děkuji své rodině a všem, kteří mi během zpracování bakalářské práce pomohli nebo poradili.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem početnosti populace prasete divokého (*Sus scrofa*) v honitbě Bohumile, Školního lesního podniku v Kostelci nad Černými lesy, České zemědělské univerzity v Praze, v období let 2004 až 2010. Vývoj početnosti populace je posuzován především podle odstřelu a vývoje jarních kmenových stavů černé zvěře. Dále práce pojednává o přírodních podmínkách honitby Bohumile a o mysliveckém managementu černé zvěře. Bakalářská práce rovněž obsahuje stručný literární přehled o černé zvěři, z hlediska popisu a biologie druhu, nejdůležitějších chorob, škod působených touto zvěří a zásady lovu této zvěře. Práce též obsahuje přehled některých studií (reprodukce, morfometrie) v minulosti prováděných v této honitbě na černé zvěři. Výsledkem je posouzení vývoje početnosti populace, věkové struktury, poměru pohlaví a barevných změn srsti černé zvěře v honitbě Bohumile.

Klíčová slova: prase divoké, *Sus scrofa*, odstřel, jarní kmenové stavy, Bohumile

Abstract

This bachelor thesis concerns with population abundance development of the wild boar (*Sus scrofa*) in the period 2004 to 2010 in the hunting ground Bohumile, managed by University Forest Enterprise at Kostelec nad Černými lesy that belongs to the Czech University of Life Sciences Prague. Population abundance development is assessed in particular according to annual bag and development of yearly spring count state of the wild boar. Furthermore the thesis deals with natural conditions of the hunting ground Bohumile and with game management of the wild boar. The thesis also contains brief literary summary about wild boar, from the point of view of species description and biology, important diseases, damages caused by this game and hunting selection principles. This thesis also comprises summary of some studies (reproduction, morphometry) of wild boar carried out in this hunting ground in the past. Thesis result is review of development of population abundance, age structure, sex ratio and hair colour changes in the hunting ground Bohumile.

Key words: Wild Boar, *Sus scrofa*, annual bag, spring count, Bohumile

Obsah:

1. Cíl práce	1
2. Úvod	1
3. Prase divoké (<i>Sus scrofa</i>)	2
3.1. Popis druhu	3
3.2. Rozšíření	3
3.3. Biologie	4
3.3.1. Rozmnožování	4
3.3.2. Sociální chování	5
3.3.3. Biotop	6
3.3.4. Potrava	6
3.4. Hlavní choroby	7
3.4.1. Mor prasat	7
3.4.2. Svalovčitost – Trychinelóza	7
3.4.3. Metastrongylózy	8
3.4.4. Aujezského choroba (pseudovzteklina)	8
3.5. Přirození nepřátelé	8
3.6. Vliv na ostatní druhy zvěře	9
3.7. Příčiny zvyšování stavů	9
3.8. Negativní vliv černé zvěře na životní prostředí	10
3.8.1. Škody v lesním hospodářství	10
3.8.2. Škody v zemědělství	11
3.9. Zásady lovu černé zvěře	11
3.9.1. Posuzování věku ulovené zvěře, dle metodiky WOLF (1986)	13
3.9.2. Individuální (osamělé) lovy	15
3.9.3. Společné lovy	16

4. Honitby ŠLP ČZU Praha	17
4.1. Historie	17
4.2. Současná struktura ŠLP	18
4.3. Obora Aldašín.....	18
4.4. Honitba Radlice	19
4.4. Honitba Bohumile	20
4.4.1. Přírodní podmínky.....	20
4.4.1.1. Geologické a pedologické poměry	20
4.4.1.2. Klimatické poměry	20
4.4.1.3. Lesní vegetační stupně a soubory lesních typů.....	20
4.4.1.4. Zastoupení dřevin	21
4.4.1.5. Voděradské bučiny.....	22
4.4.2. Struktura honitby	22
4.4.3. Škody	23
4.4.3.1. Škody v lesích	23
4.4.3.2. Škody na zemědělské půdě.....	24
4.4.3.3. Škody na nehonebních pozemcích.....	24
4.4.4. Myslivecké hospodaření v honitbě Bohumile	25
5. Hospodaření s černou zvěří v honitbě Bohumile	26
5.2. Péče o zvěř	26
5.2.1. Přikrmování	26
5.2.2. Krytové a klidové podmínky v honitbě.....	26
5.3. Vývoj jarních kmenových stavů 2004 – 2010.....	27
5.3.1. Početnost	27
5.3.2. Poměr pohlaví	30
6. Odstřel černé zvěře v honitbě Bohumile 2004 – 2010.....	31

6.1. Použití jednotlivých způsobů lovu.....	34
7. Úhyn	34
8. Kvalita černé zvěře	36
8.1. Hmotnost ulovených kusů	36
8.2. Reprodukce	39
8.3. Barevné anomálie	40
8.4. Významné trofeje.....	41
9. Závěr.....	41
10. Seznam zkratk	44
11. Seznam použité literatury	45
12. Přílohy	49
12.1. Seznam příloh.....	49

1. Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zpracovat literární rešerši, popisující biologii způsob života a myslivecký management černé zvěře a dále vyhodnocení vývoje počtu černé zvěře v honitbě Bohumile v roce 2004 až 2010. Posuzovány budou výsledky jarních sčítání, počet ulovených kusů a počet uhynulých kusů. Výsledky budou vždy uvedeny v tabulce a doplněny textem a grafem.

V závěru bude uvedeno celkové zhodnocení vývoje jednotlivých počtů, z kterého bude zřejmé, zda populace v honitbě Bohumile stoupá, klesá, či stagnuje. Znázorněny budou také případné výkyvy počtů v jednotlivých letech sledovaného období, poměry pohlaví a věková struktura černé zvěře.

2. Úvod

Prase divoké je v České republice původní zvěří, od 18. století se ale ve volnosti téměř nevyskytovalo. Marie Terezie vydala v roce 1770 nařízení o uzavření černé zvěře do obor a v roce 1786 vydal císař Josef II. patent, který zakazoval chov černé zvěře ve volných honitbách. Ve volnosti tak bylo loveno na území našeho státu jen několik kusů ročně, většinou zatoulaných z Polska a Slovenska. K rozšiřování došlo mezi dvěma světovými válkami, ale hlavně po druhé světové válce, do té doby se prasata ve volnosti objevovala vzácně, a když se tak stalo, byla zvěř okamžitě ulovena, aby neškodila na polích. (WOLF, 2000).

Černá zvěř je v posledních několika letech čím dál častěji diskutovaným tématem myslivecké veřejnosti. Početní stavy na většině míst v České republice neustále a nekontrolovatelně stoupají a počet ulovených kusů se zvyšuje.

Černá je dnes i v lokalitách, kde se dříve nevyskytovala vůbec, například v nelesních honitbách. Rychle si také zvyká na civilizaci a proniká tak i do blízkosti lidských obydlí a měst. (HESPELER, 2007)

Otázkou je, jak proti této populační explozi černé zvěře bojovat. Stavy jsou v některých lokalitách neúnosné, černá zvěř zde výrazně poškozují prostředí, ve kterém

žije, hlavně likvidací některých druhů fauny a flory. Škody na zemědělských plodinách jsou také obrovské, hlavně v porostech kukuřice. Řešením je jen radikální regulace stavů na únosnou, kontrolovatelnou mez. Mnoha myslivcům ale vysoké stavy vyhovují, i když je to na úkor ostatních druhů zvěře. Lov divočáků se totiž stal velmi oblíbeným a vyhledávaným pro tuzemské i zahraniční lovce.

Skladba populace černé zvěře na našem území není správná po stránce věkového zastoupení. Věkový průměr populace je příliš nízký, chybí starší jedinci obojího pohlaví. Do reprodukce se dostává zvěř mladá, fyzicky nevyspělá, čímž se kvalita populace zhoršuje. Proto dochází neustále, i přes vysoké odstřely, ke zvyšování stavů. V posledních letech se černá stala v mnoha honitbách hlavní zvěří, proto je nezbytné věnovat ji zvýšenou pozornost po stránce chovatelské. (WOLF, 1981)

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem počtu černé zvěře v honitbě Bohumile, Školního lesního podniku v Kostelci nad Černými lesy v letech 2004-2010. Jedná se o honitbu, kterou podnik spravuje ve vlastní režii. V této práci je hodnocen vývoj počtu jarních kmenových stavů, odstřelu a úhynu.

Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy spravuje dvě volné honitby (Bohumile, Radlice) a oboru Aldašín, kde je chována černá zvěř (*Sus scrofa*), daněk skvrnitý (*Dama dama*) a jelen sika Dybowského (*Cervus nippon dybowski*). Myslivosti je zde věnována velká pozornost, jak ze strany vedení, tak ze strany personálu. Je provozována na profesionální úrovni a v posledních letech se podnik také proslavil velmi vydařenými výřady na loveckých akcích, kdy není problém napočítat na výřadu přes 80 kusů černé zvěře.

3. Prase divoké (*Sus scrofa*)

Čeleď prasatovití (*Suidae*) vznikla před 30 miliony let a jedním z druhů této čeledě je prase divoké (*Sus scrofa*). V Evropě se vyskytuje několik poddruhů, například prase iberské, italské, sardinské, karpatské, berberské, nebo maloasijské. V České republice žije prase divoké evropské (*Sus scrofa scrofa*). (HESPELER, 2007)

Prase divoké (*Sus scrofa*) je noční druh lesnatých oblastí palearktické oblasti, u nás poměrně hojný (GEISLER, 2007).

Systematické zařazení prasete divokého:

Říše	<i>Animalia</i>	živočichové
Kmen	<i>Chordata</i>	strunatci
Podkmen	<i>Vertebrata</i>	obratlovci
Třída	<i>Mammalia</i>	savci
Řád	<i>Artiodactyla</i>	Sudokopytníci
Čeleď	<i>Suidae</i>	Prasatovití
Rod	<i>Sus</i>	Prase
Druh	<i>Sus scrota</i>	Prase divoké

3.1. Popis druhu

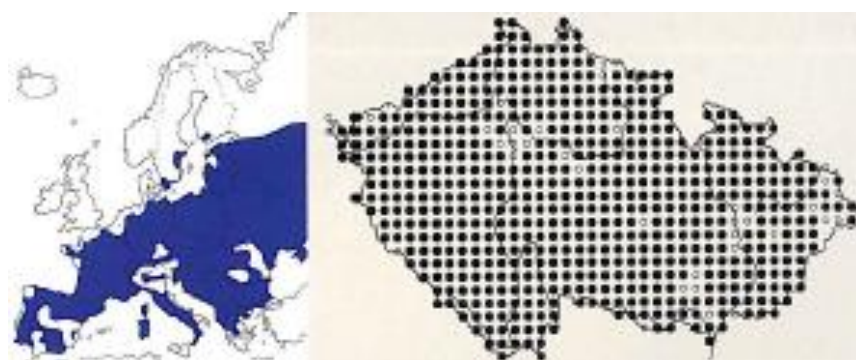
Délka těla dospělých samců dosahuje až 200 cm, výška v kohoutku 115 cm a hmotnost 200 kg (ve východní Evropě až 350 kg). Samice jsou mnohem menší. Tělo je zavalité, na nízkých nohách, se širokým krkem a hlubokým hrudníkem. Protáhlá hlava přechází v pohyblivý ryj. Ze zubů jsou zvláště vyvinuty viditelné špičáky. Ocas je dlouhý jen 20 – 40 cm, řídce osrstěný, jen na konci se štětičkou delších černých chlupů. Zbarvení srsti je rezavohnědé až černé (odtud myslivecké označení černá zvěř). Selata jsou rezavá s podélnými světlými pruhy. Zimní srst je obvykle tmavší a je složena z husté podsady a dlouhých tuhých štětín. V létě podsada většinou vypadává. (ČERVENÝ, 2003)

3.2. Rozšíření

Černé zvěři se nejlépe daří v teplých a suchých oblastech, proto jsou velmi početné stavy prasat ve středomoří. Vyhovuje jí ale také klima západní a střední Evropy

(ČERVENÝ, 2003). V posledních desetiletích prase divoké rekolonizovalo Švédsko, Finsko a Ruskou Karelii (MASSEI, GENOV, 2004). V Anglii jedinci, kteří utekli z farem založili divokou populaci (GOULDIG, 2001).

Běžně se vyskytuje v celé Evropě a Asii, mimo nejsevernějších částí a také v severní Africe. Zavlečeno bylo prase do Severní a Jižní Ameriky, Austrálie, nebo do Chile. Špatně ale snáší tuhé zimy s vysokou, dlouhotrvající sněhovou pokrývkou, proto se téměř nevyskytuje ve Skandinávii, na Sibiři a vysoko v evropských pohořích (HESPELER, 2007).

Obr. 1. Mapa rozšíření prasete divokého v Evropě a v ČR (ČERVENÝ 2003)

3.3. *Biologie*

3.3.1. Rozmnožování

Prasata pohlavně dospívají ve věku sedmi až deseti měsíců, přičemž kňouři jsou schopni páření po celý rok. Většina bachyní je v chrutí od poloviny prosince do poloviny ledna (WOLF, 2000). Dnes se ale čím dál častěji setkáváme s tím, že díky špatné věkové a sociální struktuře tlup probíhá chrutí a metání selat celoročně. Díky intenzivnímu přikrmování a velkou potravní nabídkou zemědělských oblastí selata rychle přibývají na váze a rychleji také pohlavně dospívají. Není tak problémem setkat se s bachyňkami, které přicházejí poprvé do chrutí při hmotnosti kolem 30 kilo, zrovna tak se stává, že bachyně metají dvakrát do roka. (HESPELER, 2007)

V Německu 80 % selat ve věku 8 měsíců, které mají alespoň 20 kg živé hmotnosti, dosahuje pohlavní dospělosti (GETHOEFER, 2006).

Kňouři během chrutí mezi sebou intenzivně bojují a mohou ztratit až třetinu tělesné váhy. Doba březosti trvá 114 až 118 dní a ve vrhu bývá v průměru pět selat, ale může to být ojediněle i více než deset. Průměrná velikost vrhu a účast samic na reprodukci se mění s podmínkami prostředí (SANTOS et al., 2006).

Několik dnů před metáním se bachyně odděluje od tlupy a na vhodném místě si vybuduje záleh, je to většinou suché a slunné místo, nejčastěji na slunné stráni. Metá někdy již během února, ale nejčastěji v březnu. Sele je metáno s hmotností kolem 1 kg, ve věku 6 měsíců by mělo mít kolem 15 kg (HANZAL, 2006). Když je selatům asi týden, opouštějí záleh a připojují se zpátky k tlupě. Podle pozorování MEINHARDTA (1978) neexistuje během prvních tří týdnů života žádný pevný kojící řád a každá kojící bachyně k sobě v rámci tlupy připustí i cizí selata odpovídajícího stáří. Teprve později si každé sele nárokuje vlastní struk a od té doby k sobě bachyně cizí selata nepustí. Od třetího týdne začínají selata přijímat rostlinnou potravu a kojení končí kolem čtvrtého měsíce (MEINHARDT, 1978).

3.3.2. Sociální chování

Černá zvěř je zvěří tlupní, bachyně a mladí jedinci jsou společenší a drží se v různě početných tlupách, zatímco kňouři žijí samotářsky. Tlupy se zdržují v domovských okrscích, ale nedá se říci, že je prase zvěří teritoriální. HESPELER (2007) uvádí, že většina tlup černé zvěře ve střední Evropě se pohybuje na ploše o rozloze 250 až 400 hektarů. Tlupa ve svém okrsku toleruje cizí jedince, ale nepřijímá je do tlupy. Tlupu tvoří většinou několik rodin, každá rodina je složena z bachyně a jejich selat. V čele tlupy stojí vůdčí bachyně, to bývá nejstarší bachyně tlupy, která je nejzkušenější. Svoje postavení ztrácí, jakmile se přestane účastnit chrutí a vodit selata. Když jsou v tlupě dvě stejně staré bachyně, stává se, že se jedna oddělí, k ní se připojí několik dalších bachyní a založí novou tlupu. Tlupa nepřijímá cizí jedince, proto jsou v ní prasata vždy příbuzná. Kňourci lončáci tlupu časem vždy opustí, protože je bachyně neustále odrážejí. Zpočátku se drží spolu po několika kusech, ale časem se osamostatňují a stávají se z nich samotáři.

3.3.3. Biotop

Černá zvěř se vyskytuje všude tam, kde má dostatečné krytové, potravní a klidové podmínky. Odpočinková stávaníště jsou preferována v lokalitách s hustým podrostem k zajištění maximální bezpečnosti (CARGNELUTI et al., 1995).

Velmi významná je pro černou zvěř dnešní zemědělská výroba. Velké lány polních plodin poskytují vhodný úkryt i dostatek potravy a prasata se zde zdržují i několik měsíců v roce. Nejlákavější jsou porosty kukuřice, dále také obilí v mléčné zralosti, řepky a píce. Lesy mají nejraději listnaté, nebo smíšené s dostatkem podrostu nebo mlazin, pro úkryt. Na podzim vyhledávají porosty buku a dubu, kde se živí jejich plody. Bez ohledu na počasí prasata celoročně vyhledávají kaliště, v lokalitách s absencí kališť se prasata nezdržují delší dobu. Poblíž kališť jsou vždy ořechové stromy, o které se prasata rádi drbou. V dnešní době se také čím dál častěji vtlačují do blízkosti lidské zástavby. (HESPELER, 2007)

Prase divoké je především noční živočich (HEBEISEN, 2007), denní aktivita je možná v podmínkách nedostatku potravy, nebo v případě malých lidských disturbancí (RUSSO et al., 1997).

3.3.4. Potrava

Chrup a žaludek divočáka svědčí o tom, že je to všežravec (*omnivor*) a je velmi přizpůsobivý, složení potravy je určeno dostupností různých typů potravy, včetně zemědělských plodin (SCHLEY,ROPER, 2003). Během roku se živí tím, co zrovna poskytuje potravní nabídka prostředí ve kterém žije (WOLF, RAKUŠAN, 1977).

Rostlinná potrava však vždy převládá, živočišná je přijímána příležitostně. Prasata sbírají a požírají kromě hmyzu, plžů a mlžů, také drobné obratlovce a uhynulé kusy větších zvířat a jejich zbytky, i když jsou v různých stádiích rozkladu. Někdy navštěvují dna vypuštěných vodních nádrží a v bahně vyhledávají škeble a ryby. Rostlinnou potravu vyhledávají jak na povrchu půdy, tak i pod zemí. Jsou to nejčastěji oddenky, kořeny hlízy, plody, semena, ovoce. (WOLF. 1987)

3.4. Hlavní choroby

3.4.1. Mor prasat

Původcem je Togavirus, rod Pestivirus a tato choroba postihuje pouze prasata, jak divoká, tak i domácí. Příznaky jsou následující: Akutní forma - apatie, horečka, nechutenství, zánět spojivek, vznik krvácenin a modročervených skvrn na ryji, sleších a břichu, úhyn. Chronická forma - nevýrazné nechutenství, hubnutí, slabost, omezení pohybu, průjmy, zánět plic. Atypická forma - průjem, nervové poruchy, nebo poruchy reprodukce včetně zvýšeného úhynu mláďat. Inkubační doba je tři až šest dnů. Prevencí je preventivní vakcinace, jinak stanoví veterinární lékař. Léčba se neprovádí. (Vzorek tkání - mandle, slezina, mízní uzliny, ledviny a rourovitá kost). (HANZAL, 2006)

3.4.2. Svalovčitost – Trychinelóza

Původcem je svalovec stočený (*Trichinella spiralis*), který je přenosný i na člověka a může způsobit i smrt. Hostitelem jsou potkani, ježci, veverky a podobně. Příznaky: u zvířat se klinicky neprojevuje. U lidí po pozření dojde do týdne k horečnatému onemocnění střev a v druhém týdnu se objeví silné revmatické bolesti ve svalech. Při opouzdřování larev může dojít ke smrtelné křeči dýchacích svalů. Přenáší se pozřením syrové nebo nedostatečně tepelně upravené svaloviny nakaženého zvířete. Prevencí je preventivní vyšetření vzorků svaloviny černé zvěře (brániční pilíř, mezižeberní svalovina). Léčba zvěře se neprovádí. Léčba člověka je obtížná. (HANZAL, 2006)

Veškerá na trychinelózu vnímavá zvěř, jejíž zvěřina je určena k lidské spotřebě, musí být vyšetřena na přítomnost svalovce tak, jak stanoví veterinární zákon. Vyšetření se provádí ve státních veterinárních ústavech, popř. v laboratořích schválených veterinárními správami (REDAKCE ČASOPISU SVĚT MYSLIVOSTI, 2010).

3.4.3. Metastrongylózy

Jsou nejrozšířenější parazitózou a místy je v různých intenzitách zamořeno až 100% kusů selat. Je způsobena plicnivkami *M. podendotectus* a *M. elongatus*. Samička klade vajíčka s již vyvinutou larvou, která jsou vykašlávána a polknuta. Trusem se dostávají do zevního prostředí, kde jako mezihostitel slouží různé druhy žížal. V nich může larva přežít až 3 roky. Po sežrání invadovaných žížal se larvy uvolní a pronikají přes stěnu střevní do mízních cest, přes játra do plicní tkáně. V plicní tkáni dokončují svůj vývoj a teprve potom pronikají do průdušinek. Při pronikání a usidlování larev v plicní tkáni vzniká ložiskový zánět různého rozsahu, později bronchitida, spojená s typickým kašlem, který je nejsilnější po zvednutí zvěře ze zálehu a může vést až k udušení. Na plicích nacházíme zejména při okrajích tužší bělavá ložiska, často lemovaná překrvením. (KOLÁŘ, 1994)

3.4.4. Aujezského choroba (pseudovzteklina)

O rozšíření této choroby černé zvěře nejsou přesnější zprávy, i když se tato viróza vyskytuje u domácích prasat a prostřednictvím jatečného odpadu i u kožištinových zvířat. Ze zvěře byla prokázána u srnčí a jelení zvěře, u zajíců, králíků divokých, jezevců a tchořů, onemocnět mohou psi a kočky, pro člověka není nebezpečná. Zhoubně působí především u mladých kusů. Začíná značným neklidem napadeného jedince, křečemi a epileptickými záchvaty. Pitevní nález je nevýrazný, rozhodující je histologické vyšetření a biologický pokus. Zvěřina je po dokonalé tepelné úpravě požitelná. (WOLF, 2000)

3.5. Přirození nepřátelé

Přirozeným nepřítelem černé zvěře jsou především vlci, kteří loví selata a lončáky. Ojedinele uloví menší kusy i medvěd a rys (BRIEDERMANN, 1988). U nás je největším nepřítelem hlavně člověk a počasí, při nepříznivých podmínkách mohou být značné ztráty na selatech během prvních dní po metání (WOLF, 2000).

Pro území České republiky připadá nejvíce v úvahu zhodnotit predační tlak lišek na černou zvěř. Z četných pozorování lesníků a myslivců jsou k dispozici jen ústní zprávy o

lovu selat liškami. Ve všech zprávách jsou pozorována selata ve stáří několika dnů až třech týdnů. Starší selata jsou zřejmě ulovena jen v případě oslabení kondice, nebo onemocnění. (VACH, 1994)

S tímto jevem, kdy liška uloví několikadenní sele, se personál ŠLP běžně setkává při čekané.

Významným přirozeným nepřítelem černé zvěře jsou také choroby.

3.6. *Vliv na ostatní druhy zvěře*

Černá zvěř za některých okolností může být a někde tomu i tak je, konkurentem ostatním druhům zvěře. Ostatní zvěř na tento konkurenční tlak reaguje většinou změnou stávaníště a pastviště, což není tak časté, nebo změnou podvečerní pastevní periody na častější, což je zvláště u srnčí zvěře známé. Na přítomnost černé zvěře ostatní zvěř reaguje neklidem, bekáním a často opouštěním pastviště, nebo daného prostoru kudy černá zvěř prochází. Škody působené černou zvěří na ostatních druzích zvěře požíváním mlád'at, nebo násad, jsou ovlivněny především populační hustotou jednotlivých druhů zvěře, i životními podmínkami v daném období. Tyto škody nelze považovat za chovatelsky významné. (VACH, 1994)

3.7. *Příčiny zvyšování stavů*

Při hodnocení vlivů působících na přírůstek černé zvěře se ukazuje, že jeho výše je podstatně ovlivňována nevhodným poměrem pohlaví. V populaci naší černé zvěře je právě tento faktor rozhodující, neboť poměr pohlaví je dlouhodobě udržován ve prospěch bachyní a je asi 1:1,2, ač pro naše podmínky by měl být opačný, nebo alespoň vyrovnaný. (WOLF, RAKUŠAN, 1977)

Další příčinou je také velkoplošné pěstování kukuřice, kdy se plocha kukuřičných polí za poslední roky několikanásobně zvětšila a jednotlivá pole jsou velká i stovky hektarů. V těchto rozlehlých porostech nachází černá zvěř dostatek potravy i krytu ve dne i v noci a lov je zde tak zcela nemožný. Kukuřice je dnes díky novým odrudám pěstována i ve větších nadmořských výškách, než dříve. (HESPELER, 1999)

Pozitivní pro černou zvěř je také postupná přeměna lesů, zavádění přírodě blízkého hospodaření, kdy bývalé smrkové a borové monokultury jsou přeměňovány na různověké smíšené porosty. Tyto lesy mají vysokou biodiverzitu a divočákům poskytují dostatek potravy i úkrytu a to díky stále se zvyšujícímu podílu plodonosných listnáčů.

Podstatné je také intenzivní příkrmování černé zvěře myslivci, díky kterému tato zvěř nachází dostatek potravy na vnaďistích během celého roku, což jí profituje zejména v zimním období ve vyšších polohách a v lesních honitbách.

Za zmínku stojí i globální oteplování, zimy jsou čím dál mírnější a sněhová pokrývka není tak vysoká jako dříve (HESPELER, 2007)

3.8. *Negativní vliv černé zvěře na životní prostředí.*

Škody působí černá zvěř hlavně tam, kde jsou příliš vysoké stavy a to zejména v zemědělství. Ačkoli škody mohou být redukovány nebo omezeny různými metodami, bylo prokázáno, že lov je nejefektivnější způsob redukce populace prasete divokého (GEISSER, REYER, 2004).

Vlastník popřípadě nájemce honebního pozemku činí přiměřená opatření k zabránění škod působených zvěří, přičemž však nesmí být zvěř zraňována. Stejná opatření může učinit se souhlasem vlastníka honebního pozemku uživatel honitby (Zákon č. 449/2001 Sb., O myslivosti).

3.8.1. Škody v lesním hospodářství

V lesním hospodářství je černá zvěř převážně užitečná, protože vyhledává a požírá lesní hmyzí škůdce. Škody mohou nastat rozrýváním nezpevněných cest a příkopů, ale hlavně poškozováním čerstvě zalesněných ploch lesními sazenicemi. Černá zvěř může někdy také poškozovat oplocenky, a to jejich prorážením. (HESPELER, 1999)

3.8.2. Škody v zemědělství

V některých lokalitách jsou škody na polích neúnosné a pohybují se v řádech desítek až stovek tisíc korun. Tyto škody a následné pokuty mohou být pro některá myslivecká sdružení likvidační. Největší škody působí zvěř v porostech kukuřice, kde prasata vyrývají čerstvě vyseté osivo až do stádia vyklíčení. Po nasazení palic se do polí vrátí, a pokud zde mají dostatek klidu a vody zdržují se zde až do sklizně. Poté se vrací na pole po sklizni a vyrývají zbytky palic zapracovaných do půdy, čímž mohou poškodit následující výsevy. Škodí také v lánech obilí, které je pro ně atraktivní zejména v období tzv. mléčné zralosti. Škody jsou, také na polích s bramborami, řepou a řepkou olejkou. Trvalé travní porosty černá zvěř rozrývá hlavně na jaře a na podzim, když zde hledá kořínky a živočišnou potravu.

3.9. Zásady lovu černé zvěře

Vyhláška MZe č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu (doplňná ve znění vyhlášky č. 480/2002 Sb.), stanovuje dobu lovu prasete divokého takto:

- kňour a bachyně od 1. srpna do 31. prosince, sele a lončák od 1. ledna do 31. prosince,
- celoročně lze v oboře odchytem lovit druhy zvěře, pro které byla obora zřízena a byly pro ně v daném roce určeny minimální a normované stavy,
- v oblastech chovu tetřeva hlušce, tetřívka obecného, jeřábka lesního a koroptve polní lze celoročně lovit prase divoké.

Při lovu veškeré zvěře musí být dodržovány tyto zásady: Lovit zvěř pouze v takovém množství, aby se regulací jejich stavů neohrozilo její přežití a trvale udržitelné obhospodařování včetně mysliveckého využívání populací. Lovit takové množství zvěře, aby zůstaly zachovány stavy, které nepřesáhnou úroveň únosnou z hlediska trofické a topické kapacity životního prostředí zvěře, kriticky ohrožené druhy buď nelovit vůbec, anebo pouze na základě udělené výjimky. Nelovit žádný druh zvěře v době odchovu mláďat, lov zvěře nesmí narušit správnou sociální tj. věkovou a sexuální strukturu populace. Lovem nesmíme zvěři nadměrně narušovat její denní biorytmus, lov musí být

selektivní, což znamená, že z populace je třeba vyřadit především všechny nemocné, přestárlé, poraněné a abnormální jedince. (HANZAL, 2006)

Pro lov je třeba mít vhodnou zbraň, pro individuální lov pouze kulovou zbraň, jejíž dopadová energie střely, ve 100 metrech, nesmí být nižší než 1500 Joule. Ideální je však, aby kulová zbraň splňovala tyto parametry: ráže minimálně 7 mm, hmotnost střely minimálně 10 gramů a dopadová energie střely, ve 100 metrech, minimálně 2000 Joule (WOLF, 2000). Při společných lovech je možno použít také jednotnou střelu do brokové zbraně.

Zakázané způsoby lovu, dle Zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti:

Lov zvěře smí být prováděn jen způsobem odpovídajícím zásadám mysliveckým, zásadám ochrany přírody a zásadám ochrany zvířat proti týrání.

Zakazuje se:

- lovit zvěř s pomocí zdrojů umělého osvětlení, zařízení pro osvětlení terče,
- lovit zvěř kromě prasat divokých a lišek obecných za noci, tj. hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce; lovit prase divoké a lišku obecnou v noci bez použití vhodné pozorovací a střelecké optiky,
- lovit zvěř na honebních pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň zemědělských plodin, a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků,
- lovit zvěř na čekané ve vzdálenosti do 200 m od hranic sousední honitby,
- střílet spárkatou zvěř v odchyťových a aklimatizačních zařízeních a v přezimovacích objektech, s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí,
- lovit na společném lovu zvěř spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého; tento zákaz se netýká lovu v oborách.

Každý kus ulovené nebo nalezené užitkovatelné zvěře spárkaté musí být ihned po ulovení, nalezení nebo po provedené dohledávce označen nesnímatelnou plombou. (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti)

Uživatel honitby může prodávat jen zvěř, zvěřinu a jiné části zvěře pocházející ze své honitby; o ulovené zvěři, jejím prodeji a vlastní spotřebě je povinen vést evidenci. Při prodeji je povinen postupovat podle veterinárních předpisů. (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti)

Ke každému kusu zvěře spárkaté musí přepravující osoba mít u sebe vyplněný lístek o původu zvěře, z něhož je patrné datum ulovení a honitba, v níž byl uloven, a číslo plomby. Lístek o původu zvěře je přepravující osoba povinna předat příjemci zvěře. (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti)

3.9.1. Posuzování věku ulovené zvěře, dle metodiky WOLF (1986)

V dnešní době je kladen velký důraz na odlov selat a lončáků, jejich podíl z celkového úlovku by měl být 90%. Při tom selat na výřadu by se mělo podílet 75 – 80%, lončáci až 15% a dospělá zvěř 10%. Posuzování věku černé zvěře podle hmotnosti, nebo celkového růstu není vhodné. Tento faktor se liší dle potravní nabídky a doby metání selat.

U ulovených kusů do stáří dvou let (24 měsíců) lze určit věk celkem přesně podle postupu vývoje chrupu mléčného a výměny mléčného chrupu za chrup trvalý.

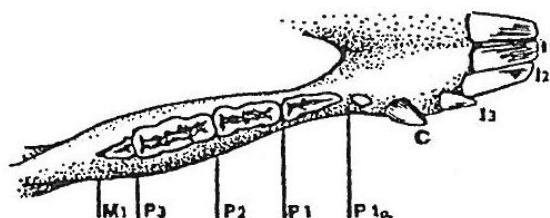
Úplný mléčný chrup o 28 zubech je vyvinut u selat ve věku 3 – 4 měsíců, je to v době, kdy ztrácejí své mladistvé pruhovité zbarvení. Vzorec mléčného chrupu je 3.1.3./3.1.3., znamená to, že jsou vyvinuté řezáky, špičáky a předstoličky, z nichž poslední předstolička (premolár) P3 je trojdílná. V mléčném chrupu chybějí volné předstoličky tzv. mezerníky P1a, které však někdy nevyrostou ani v chrupu trvalém a stoličky (moláry). Krajiní řezáky I3 a špičáky v dolní čelisti jsou količkovité, prostřední 4 řezáky jsou pouze 4 – 5 mm široké. Růst trvalého chrupu začíná u selat ve věku 5 – 6 měsíců růstem předstoličky – mezerníku P1a, je to poměrně malý zub, nacházející se v mezeře mezi špičákem a předstoličkou P1, u některých kusů však chybí. Ve věku 6 – 7 měsíců vyrůstá první stolička M1, která se těsně přimyká k poslední předstoličce P3. Krajiní řezáky I3 a špičáky se vyměňují za trvalé ve věku 10 – 12 měsíců. Trvalé řezáky I3 mají tvar dlátovitý, jsou však krátké a dosahují jen ¼ délky prostředních řezáků. K výměně druhé předstoličky p2 dochází ve věku 12 – 14 měsíců a v téže době roste i druhá stolička M2. Středové řezáky I1 se vyměňují ve věku 14 – 16 měsíců, v téže době dochází k výměně trojdílné předstoličky P3, která je dvoudílná. Tímto prakticky končí kategorie selat.

Lončákům ve věku 18 – 20 měsíců rostou trvalé řezáky I2, v tomto věku však dosahují pouze asi do poloviny délky středových řezáků I1. Ve věku 20 – 24 měsíců roste poslední stolička M3, často se však její růst posune až do 26 měsíců. Tato stolička je

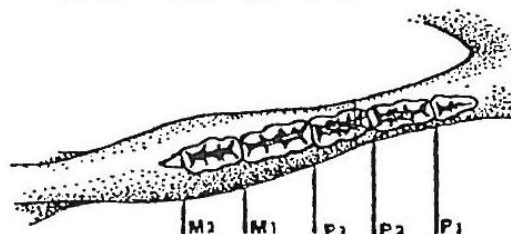
v čelisti největší, někdy je však zadní konec stoličky částečně ukryt v dásni. Lončáci (před 31. březnem), nebo kusy přeřazené do vyšší věkové kategorie (po 1. dubnu) mají ve věku 24 měsíců vyvinutý trvalý chrup o 44 zubech, takže vzorec trvalého chrupu je 3.1.4.3./3.1.4.3.

K posouzení věku podle vývoje chrupu a tím určení či rozlišení selat a lončáků však musíme mít k dispozici spodní čelist, nebo alespoň její polovinu. Rozhodujícím znakem k rozlišení selat od lončáků je poslední stolička P3, která je u selat (v mléčném chrupu) trojdílná a u lončáků dvoudílná. Při tom však musíme mít na zřeteli, že do kategorie lončáků může přejít kus ve věku 8 – 15 měsíců.

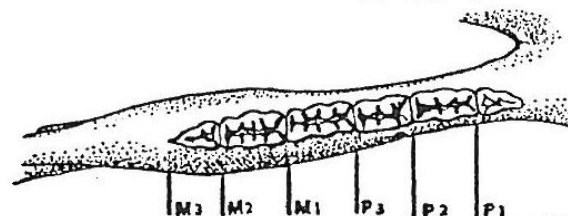
A – sele 5 – 6 měsíců (mezerník P1a a stolička M1 začínají růst)

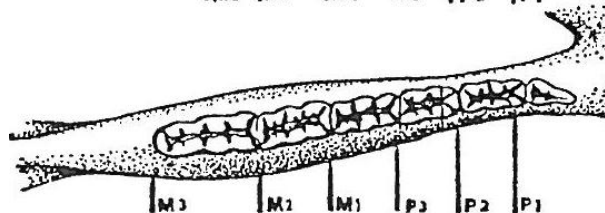
B – lončák popř. sele 14 měsíců

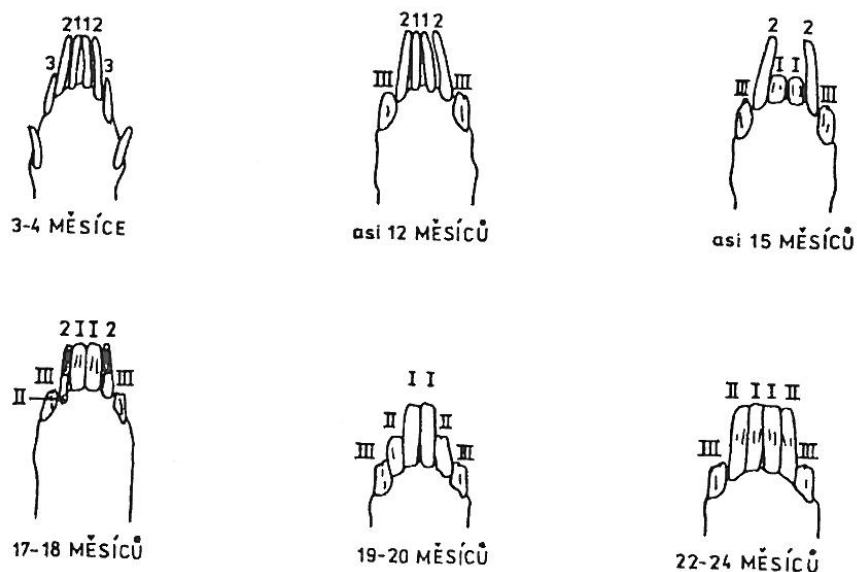
C – lončák 18 měsíců

D – 24 měsíců a více

Obr. 2. Vývoj chrupu černé zvěře do věku 24 měsíců: (WOLF, 2000)

Obr. 3. Vývin řezáků u mladé zvěře do 24 měsíců (WOLF, 2000)

3.9.2. Individuální (osamělé) lovy

Čekaná - nejjednodušší způsob individuálního lovu, podstatou je čekání na zvěř na jejich přechodech, na místě pašu, na říjištích apod. (HANZAL, 2006).

Šoulačka - je náročnější individuální lov, neboť se při něm pohybujeme, zde je nutné zpozorovat zvěř dříve, než ona zpozoruje nás, vybrat vhodný kus na odstřel a přesněji na něj zamířit. V oborách se šoulá i na lovecké bryčce (HANZAL, 2006).

Slídění - málo používaný způsob lovu za pomoci psa (HANZAL, 2006).

Lovy lestné - zahrnujeme sem všechny druhy lovu využívajících lsti, lákání, dráždění, vábení a vnaďení, tedy lov v říji a toku, na újedi, s pomocí balabánu, lov na výrovce (HANZAL, 2006).

3.9.3. Společné lovy

Naháňka - Střelci jsou závodčím rozestavěni na střelecká stanoviště kolem leče, většinou po cestách a lesních průsecích. Značná část střelců na sebe vzájemně vidí. Honci a psovodi se psy, jdoucí v jedné řadě, protlačují leč směrem na střelce a postupují s větrem v zádech. V leči se také střílí a dostřeluje. Během dne se vystřídá několik lečí, střelci vždy zaujmají nová stanoviště. Tento způsob lovu je nebezpečný a stresující pro všechny zúčastněné. Není zpravidla čas na dosledy a kontrolu nástřelů. Psi většinou proženou také další připravenou leč. (HANZAL, 2006)

Natláčka - Dva až pět střelců stojí poblíž ochozů zvěře a honci (psovodi) na ně natlačují zvěř. Postupují s větrem v zádech. Psovodi mívají psy na řemenu a předpokládá se, že zvěř bude po ochozech natlačena na střelce. Tento způsob je dobrý v jeleních honitbách - jelení zvěř dodržuje ochoz. Ostatní zvěř ochozy pravidelně nedodržuje. (HANZAL, 2006)

Naháňka se slíděním (Bewegungsjagd) - Střelci jsou rozestavěni na předem vybraných stanovištích v honitbě a jejich počet není prakticky omezen. Výhodné je vybudovat nízké lovecké posedy, umístěné poblíž ochozů zvěře, především však na přehledných místech. Jen tam je možné při dostatku času bezpečně posoudit zvěř a dobře umístit ránu. Honci a psovodi se psy v malých skupinkách nebo jednotlivě podle předem připraveného plánu procházejí lečí. Tím uvedou zvěř do pohybu. Plocha leče, na níž se tento způsob lovu provádí, je různě veliká, obvykle 400 až 600 ha. Počet honců a psovodů závisí na množství krytů (houštin, mlazin, oplocenek). Předpokládá se jeden pes na 5 ha krytu. Základním a hlavním cílem tohoto způsobu lovu je úprava početního stavu zvěře za současného zmenšení loveckého tlaku podle hesla: "Velký výřad v krátkém časovém úseku." Celá akce vyžaduje dokonalou přípravu, pečlivou organizaci a také určité finanční prostředky. (HANZAL, 2006)

Pro úspěšný lov černé zvěře na společných lovech je rozhodující kvalita a množství loveckých psů. Nejčastěji používanými psi pro lov černé zvěře jsou: foxteriér, jagdteriér, velšteriér, bulteriér, jezevčík, velšspringršpaněl, špringršpaněl, slovenský kopov, baset, brakýř jezevčíkovitý a v poslední době také karelský medvěd pes, který je vytrvalým stopařem (HANZAL, 2006).

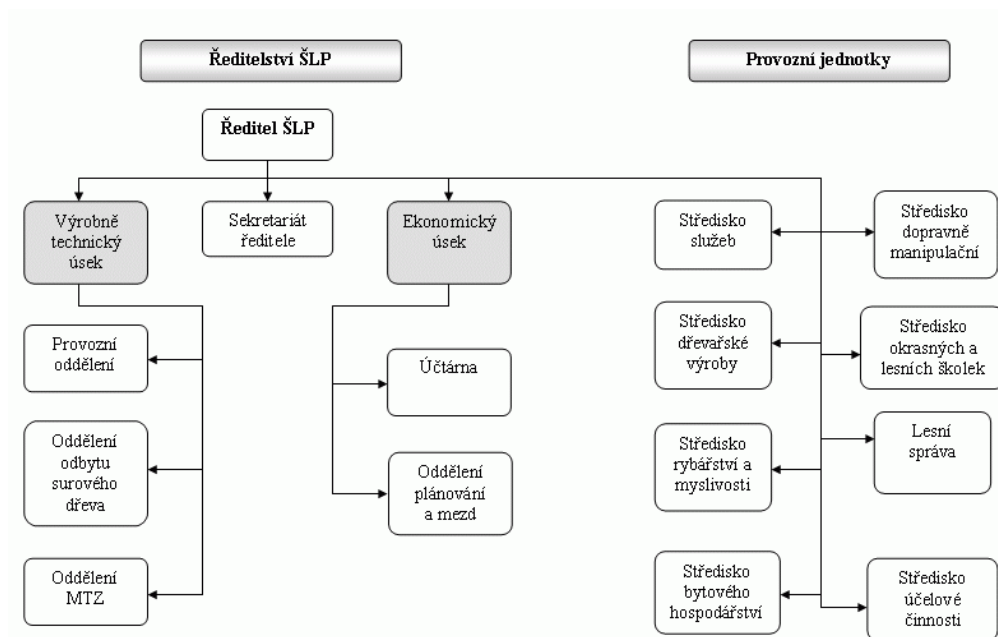
4. Honitby ŠLP ČZU Praha

Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy spravuje ve vlastní režii dvě volné honitby, Bohumile a Radlice a oboru Aldašín.

4.1. Historie

Kostecko bylo původně pod vlivem Slavníkovců, později Přemyslovců. Původně zde byl gotický hrad vystavěný ve 13. století. Hrad v roce 1549 vyhořel a postupně byl přestavován na renesanční zámek, který byl v roce 1558 odprodán do vlastnictví Smiřických. Zámek postupně vystřídal několik vlastníků. V letech 1712 – 1772 zde působila kněžna Marie Teresie Antonie Felicité Liechtenstein, která zámek nechala přestavět do dnešní podoby. Rozhodnutím vlády RČS z roku 1934 byla nerozdělená lesní půda, panství, rybníky a zámek vloženy do Školního lesního statku Vysoké školy lesního inženýrství ČVUT Praha, pro odbornou a občanskou výchovu posluchačů této školy. Po roce 1952 přešlo užívání zámku na tehdejší nově vzniklou Vysokou školu zemědělskou v Praze, po roce 1995 na její nástupkyni Českou zemědělskou univerzitu v Praze, která je provedením Vysokoškolského zákona z roku 1998 dnes vlastníkem objektů. (NEUHÖFER, 2010)

4.2. Současná struktura ŠLP

Obr. 4. Struktura Školního lesního podniku (www.slp.cz)

4.3. Obora Aldašín

Obora Aldašín byla založena v roce 1980, má výměru 93 ha a je zde chována zvěř černá, dančí a jelen sika Dybowského. Jedná se o lesní oboru, kdy lesní půda zaujímá 91 ha, vodní plochy 1 ha a ostatní plochy také 1 ha. Původně byla v oboře chována pouze zvěř černá a od roku 2000 je zde chována dančí zvěř a zvěř jelení siky Dybowského. Z tohoto důvodu je obora nyní rozdělena na dvě části, kdy je černá zvěř v jedné části a zvěř dančí a jelení v části druhé.

Část obory s černou zvěří má výměru 53 ha a je zde normovaný stav 94 kusů a minimální stav 14 kusů černé zvěře. Stavby jsou udržovány na hranici normovaného stavu a loví se zde každoročně 40 kusů zvěře. Věková struktura černé zvěře v oboře není vhodná, protože je zde 80% zvěře mladé (sele, lončák).

Druhá část obory, o výměře 40 ha je vyhrazena pro dančí a jelení zvěř a je zde normovaný stav 20 kusů a minimální stav 10 kusů jak pro dančí, tak pro jelení zvěř. Pro oba druhy zvěře je obora zařazena do 2. jakostní třídy. V této části obory jsou stavy drženy

také na hranici normovaných a tyto dva druhy zvěře se zde zatím prakticky neloví, pouze výjimečně několik kusů ročně.

Oplocení obory se skládá z betonových sloupků a kary-sítí, je to velmi kvalitní a pevné oplocení, které znemožňuje únik divočáků mimo oboru, nebo do druhé části mezi jeleny a daňky. V oboře je několik zvěřních políček a dvě centrální krmeliště. Krmeno je jádrem, řepou, lučním senem a předkládána je také kamenná sůl, léčiva a minerální granule pro podporu parožení. Zdroje vody jsou tři rybníčky a celá řada vodotečí a kališť.

4.4. Honitba Radlice

Honitba Radlice má výměru 855 ha (790 ha lesní půda, 60 ha zemědělská půda, 1 ha vodních ploch a 4 ha ostatních pozemků). Jedná se o lesní honitbu obklopenou zemědělskou půdou. Honitba je zařazena do 3. jakostní třídy a je zde normována zvěř srnčí a to na 854 ha. Normovaný stav (NS) srnčí zvěře je zde 53 ks a minimální stav (MKS) 21 ks srnčí zvěře. Dále je zde normován bažant (NS 136, MKS 42) a zajíc (NS 153, MS 42).

V této honitbě je myslivecky hospodařeno také se zvěří černou, která zde však není normována, pro nedostačující výměru lesa.

Myslivecký management je zde obdobný, jako v níže popsané honitbě Bohumile. Lov černé zvěře zde probíhá jak individuálně, tak na společných lovech, kterých je zde 4-7 ročně.

4.4. Honitba Bohumile

4.4.1. Přírodní podmínky

4.4.1.1. Geologické a pedologické poměry

Honitba Bohumile leží na území přírodní lesní oblasti 10 – Středočeská pahorkatina.

Na území zasahují tyto dvě geomorfologické jednotky: Benešovská pahorkatina se střední výškou 366 metrů a Českobrodská tabule se střední výškou 243 metrů. Na části území vystupuje na povrch biotitický granodiorit říčanského typu = „říčanská žula“, jedná se především o území Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny. Honitbou protéká Jevanský potok a po stránce hydrografické patří území do povodí řeky Sázavy. S ohledem na geologické podloží jsou zde vytvořeny půdy fyzikálně i živinami příznivé. Nejrozšířenějšími půdními typy jsou oligotrofní a mezotrofní kambizemě. (LHP LHC ŠLP Kostelec n. Č. 1., 2011 – 2020)

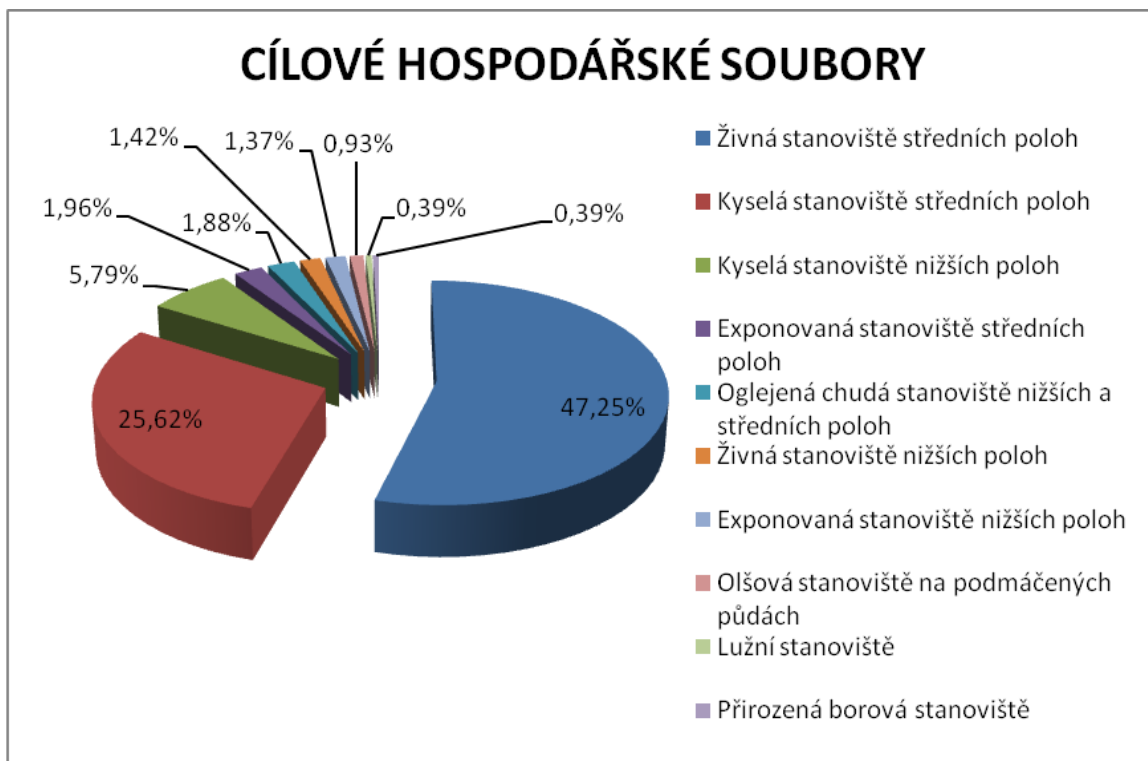
4.4.1.2. Klimatické poměry

Průměrná roční teplota se pohybuje v rozmezí 7,0 – 7,5°C, ve vegetační době od 13,0 do 13,8°C. Vegetační doba trvá v průměru 153 dní. Průměrné roční srážky jsou 600 – 650 mm a rozložení srážek během roku je velmi příznivé (65 % srážek spadne ve vegetačním období). Směr větru je modifikován do značné míry terénem, převažují větry západních směrů, výjimečně bořivé větry od jiho-východu. (LHP LHC ŠLP Kostelec n. Č. 1., 2011 – 2020)

4.4.1.3. Lesní vegetační stupně a soubory lesních typů

Téměř 50 % plochy zaujímá 3. lesní vegetační stupeň (dubobukový), a 20% plochy 2. lesní vegetační stupeň (bukodubový), dále je zde zastoupen 4. lesní vegetační stupeň (bukový). Tyto vegetační stupně se vyskytují v živné a kyselé stanovištní řadě a 4. stupeň také v řadě oglejené a podmáčené. (LHP LHC ŠLP Kostelec n. Č. 1., 2011 – 2020)

Nejvíce zastoupené cílové hospodářské soubory jsou živná stanoviště středních poloh (47 %), kyselá stanoviště středních poloh (26 %) a kyselá stanoviště nižších poloh (6%). (LHP LHC ŠLP Kostelec n. Č. l., 2011 – 2020)

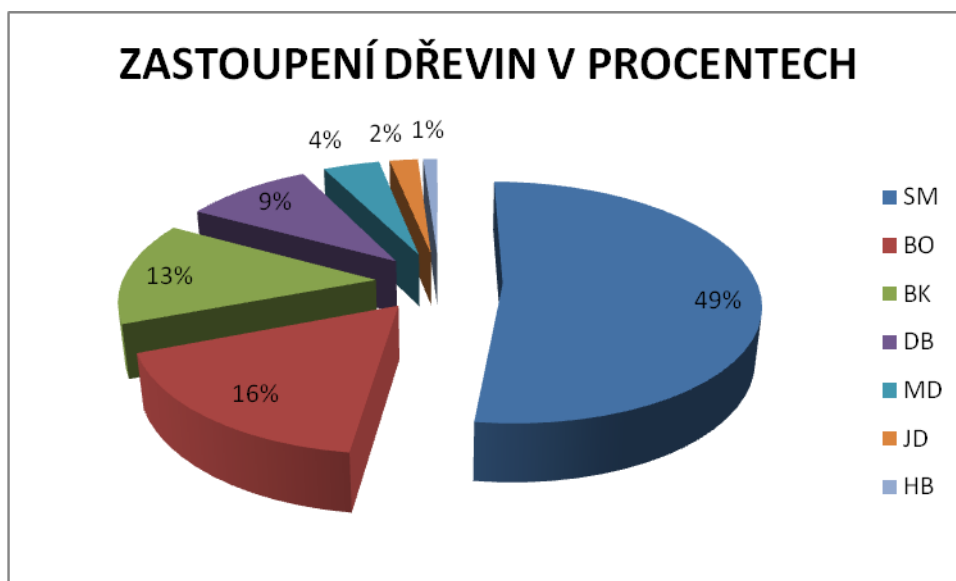
Graf 1. Zastoupení CHS na ŠLP

4.4.1.4. Zastoupení dřevin

Lesní porosty v honitbě Bohumile jsou převážně jehličnaté s převahou smrku, nebo smíšené. Výjimku tvoří výše uvedená Národní přírodní rezervace Voděradské Bučiny.

Zastoupení dřevin je výrazně ovlivněno mniškovou kalamitou z dvacátých let 20. století, proto jsou zde ve větší míře zastoupeny převážně smrkové monokultury, které jsou v mýtním věku a jsou v současné době masivně obnovovány. V důsledku toho narůstá podíl 1. věkové třídy. V obnově se lesníci snaží o pestrou druhovou skladbu s vysokým podílem melioračních a zpevňujících dřevin (MZD), který značně překračuje počty dané legislativou. Zastoupení dřevin je SM 49%, BO 16%, BK 13%, DB 9%, MD 4%, JD 2%,

HB 1%, ostatní dřeviny jsou zastoupeny do 1%. (LHP LHC Kostelec nad Černými lesy, 2011 – 2020)

Graf 2. Zastoupení dřevin na ŠLP

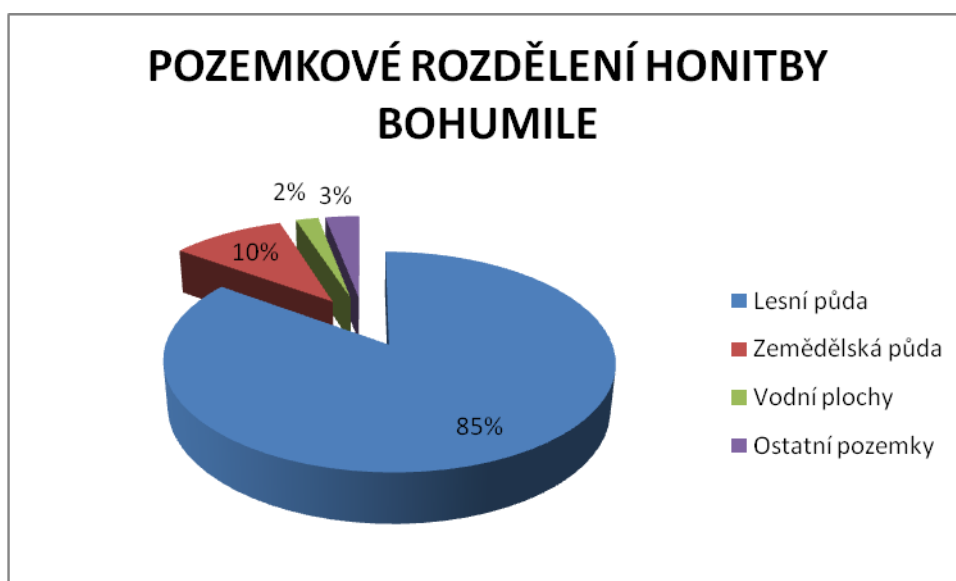
4.4.1.5. Voděradské bučiny

Součástí honitby je Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny, která byla vyhlášena v roce 1955 a její rozloha činí 658 hektarů. Území této rezervace je součástí rozsáhlého lesního komplexu na pravém břehu Jevanského potoka. Nachází se v prostoru mezi obcemi Louňovice, Vyžlovka, Jevany, Černé Voděrady a Struhařov. Nadmořská výška nejnižšího místa u Jevanského potoka je 345 m a nejvyššího vrchu Kobyla 501 m. Hlavním předmětem ochrany je rozsáhlý komplex kyselých a květnatých bučin s typickou flórou a faunou. V rezervaci platí zvláštní pravidla pro lesní hospodaření týkající se zejména úpravy druhové skladby porostů, specifických pěstebních zásahů a omezení těžby. (www.cittadella.cz)

4.4.2. Struktura honitby

Držitelem honitby Bohumile je Česká zemědělská univerzita v Praze, Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy a výkon práva myslivosti je zde provozován ve vlastní

režii podniku. Celková výměra honitby je 2 904 ha, z toho je 2 460 ha lesa, 307 ha zemědělské půdy, 62 ha vodních ploch a 75 ha ostatních pozemků.

Graf 3. Struktura druhů pozemků v honitbě Bohumile

Zemědělskou půdu tvoří trvalé travní porosty (32%) a orná půda (68%), na které jsou pěstovány především obilniny, kukuřice a řepka olejka.

Vodní plochy tvoří kaskáda různě velkých rybníků na Jevanském potoce, ve kterých probíhá intenzivní chov ryb. V lesích je však mnoho přirozených vodotečí, pramenišť, mokřadů a tůní, které poskytují zvěři dostatek vody během celého roku, jak k napájení, tak i ke kalištění.

4.4.3. Škody

4.4.3.1. Škody v lesích

V lesních porostech honitby Bohumile působí černá zvěř nejvýraznější škody vyrýváním čerstvě zasazených sazenic lesních dřevin. Černá zvěř vyhledává plochy čerstvě zalesněné, kde ryjem obnažuje kořeny sazenic a následně vytahuje sazenice na půdní povrch. Sazenice vytažené na povrch jsou většinou rozkousány a zašlapány. Pro tento jev zatím není žádné určité vysvětlení, ale nejspíš černou láká čerstvě prokypřená půda kolem

sazenice po jejím vysazení. Z vlastních pozorování vyplývá, že větší preferenci klade černá zvěř na obalovanou sadbu. Tento jev je s největší pravděpodobností zapříčiněn přítomností živinově bohatého substrátu, který obsahuje biogenní prvky potřebné pro zvěř. Jedná se zejména o fosfor, dusík a draslík.

Dále jsou poškozovány stromy v okolí kališť otěrem kůry při odstraňování kožních parazitů drbáním, kdy poškozený strom napadají ranoví parazité, jako je například kořenovník vrstevnatý (*Heterobasidion annosum*) a pevník krvavějící (*Stereum sanguinolentum*). Tyto škody z hlediska hospodářského jsou zanedbatelné, proto nejsou evidovány ani vyčíslovány.

Další škody vznikají poškozením krajnic lesních odvozních cest kategorie 2 L a 3L.

4.4.3.2. Škody na zemědělské půdě

Zemědělská půda tvoří pouze 10 % výměry honitby. Škody na zemědělské půdě nejsou černou zvěří způsobovány ve velké míře. V případě výskytu jsou pouze lokální v závislosti na atraktivitě pěstovaných plodin. V těchto místech probíhá aktivní ochrana zemědělských kultur na náklady uživatele honitby. Za sledované období byly škody na polích vyčísleny a hrazeny pouze jednou.

4.4.3.3. Škody na nehonebních pozemcích

Škody na nehonebních pozemcích jsou zde velkým problémem. Černá zvěř čím dál častěji vychází z lesa do blízkosti lidských obydlí, rozrývá zde trávníky před domy, poškozují ploty a proniká do zahrad, kde rozrývá vše, na co přijde. Vzácností nejsou ani rozrytá fotbalová hřiště. Výsledkem jsou vždy negativní ohlasy poškozených majitelů, ale jedná se, o nehonební pozemky, na nichž nelze uplatňovat škody zvěří.

4.4.4. Myslivecké hospodaření v honitbě Bohumile

Na základě přírodních podmínek dle Vyhlášky MZe č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd, je honitba Bohumile zařazena do 3. jakostní třídy jak pro srnčí, tak pro černou zvěř. Na základě tohoto zařazení byly stanoveny normované a minimální stavy výše uvedené zvěře.

Srnčí zvěř je zde normována na 2800 ha honitby, normovaný stav je zde 144 kusů a minimální stav 54 kusů. Černá zvěř je normována na 2400 ha lesa, normovaný stav je 24 a minimální stav 12 kusů této zvěře.

Kromě srnčí a černé zvěře se v honitbě vyskytuje již stabilní populace jelena siky Dybowského a zvěř mufloní. Dančí zvěř se vyskytuje pouze okrajově.

Z pernaté zvěře je v honitbě myslivecky obhospodařována kachna divoká a je jí zde věnována velká pozornost. Na všech rybnících v honitbě jsou umístěny hnízdní budky, které jsou každoročně, na konci zimy kontrolovány, případně nahrazeny novými. Kachna je zde přikrmována i lovena. Díky poměrně rozsáhlým vodním plochám, které slouží k intenzivnímu chovu ryb, se v honitbě stále častěji vyskytuje vydra říční a kormorán velký.

Ročně je zde loveno 18-23 kusů srnčí zvěře, 3-5 kusů jelení zvěře siky Dybowského, jeden až dva kusy zvěře mufloní, kolem 40 kachen a 15 lišek.

O zvěř je v honitbě během roku dobře pečováno, především kvalitním přikrmováním. V honitbě je rozmístěno 30 krmných zařízení a slanisek pro spárkatou zvěř, do kterých je celoročně předkládána kamenná sůl, plošně tedy připadá jedno krmné zařízení se slaniskem na 100 ha honitby. Dále jsou zde čtyři zásypy pro zvěř drobnou. Spárkaté zvěři jsou každoročně předkládána léčiva a doplňková minerální krmiva.

Cílem chovu zvěře je zajistit takové početní stavy kvalitní zvěře, které by byly v souladu se zájmy lesního a zemědělského hospodářství a zároveň zajišťovaly náplň účelové činnosti. Cílem ŠLP je také, svou činností podporovat ohrožené a vzácné druhy zvěře, vhodnými chovatelskými zásahy, zkvalitňovat trofejovou zvěř a zabezpečit veterinární péči o zvěř.

5. Hospodaření s černou zvěří v honitbě Bohumile

Management černé zvěře se skládá z několika částí, příkrmování, poskytnutí vhodných životních podmínek, regulace početních stavů a úprava věkové a sociální struktury této zvěře.

5.2. Péče o zvěř

5.2.1. Příkrmování

Přirozenou potravu nachází zvěř v lesních částech honitby, hlavně v listnatých a smíšených lesích, kde nachází v hojné míře semena lesních dřevin (především bukvice a žaludy). Potrava v polních částech honitby je dána osevními postupy, zahrnuje střídavě kukuřici, pšenici, ječmen a řepku olejku.

Zvěř je celoročně příkrmována, k tomu slouží krytá krmeliště, kterých je v honitbě 30. Dle biologických a fyziologických potřeb je zvěři předkládána rozmanitá potrava. V zimním období při silné sněhové pokrývce a mrazech je zvěři předkládána živinově a energeticky bohatá potrava, zejména kukuřice, ječmen, kukuřičná siláž, krmná řepa a kamenná sůl. Ročně je v honitbě zkrmeno: 50q ovsa, 50q ječmene, 300q kukuřice a 5q kamenné soli.

Na konci zimy jsou černé zvěři předkládána léčiva proti parazitům, jedná se o CERMIX granulované medikované krmivo. Předkládá se černé zvěři po dobu pěti dnů, zamíchané do jadrného krmiva. Tohoto medikovaného krmiva je každoročně předkládáno 40 kg, toto množství je rozděleno do všech třiceti krmelišť. Po přeléčení je ochranná lhůta 14 dnů, kdy se nesmí konzumovat zvěřina.

5.2.2. Krytové a klidové podmínky v honitbě

Díky rozsáhlé přirozené obnově smrku má černá zvěř dokonalé krytové podmínky k životu, kdy se skrývá a odpočívá v hustých, pro člověka téměř neprostupných smrkových

nárostech, které mají výměru od několika metrů čtverečných až po několik hektarů a jsou rozmístěny v různé intenzitě po celé honitbě.

Problémem honitby je však velmi vysoká návštěvnost lesů lidmi a jejich psy. Lokalita je velmi turisticky zajímavá a téměř každý den, hlavně o víkendech se v lesích pohybuje velké množství lidí s mnohdy neovladatelnými psy, kteří pobíhají daleko od svých pánů a plaší zvěř. V místech, kde je intenzita lidí nejvyšší je však patrné, že si černá zvěř na tento jev zvykla a tolik jí nestresuje. Pohybují se zde také jezdcí na koních, ale podle mého názoru zvěři výrazně nevadí. Nově vznikajícím problémem dnešní doby je přibývající počet terénních motorek a čtyřkolek, které porušují lesní zákon nedovoleným vjezdem do lesa.

5.3. Vývoj jarních kmenových stavů 2004 – 2010

5.3.1. Početnost

Jarní kmenový stav (dále jen JKS) je výsledkem sčítání zvěře, které je prováděno uživatelem honitby každoročně, a to na konci zimy. Termín sčítání zvěře udává každoročně uživateli honitby orgán státní správy myslivosti, sídlící v příslušné obci s rozšířenou působností (ORP). Bývají to dva po sobě jdoucí víkendy na přelomu února a března. Termín je vždy pro všechny honitby stejný, aby nedocházelo ke sčítání jedné zvěře ve více honitbách. Účelem tohoto sčítání je zjistit kolik zvěře daného druhu se skutečně vyskytuje v honitbě. Uvádí se také pohlaví dospělé zvěře. Vše je zaznamenáno do výkazu a předáno příslušnému úřadu státní správy myslivosti.

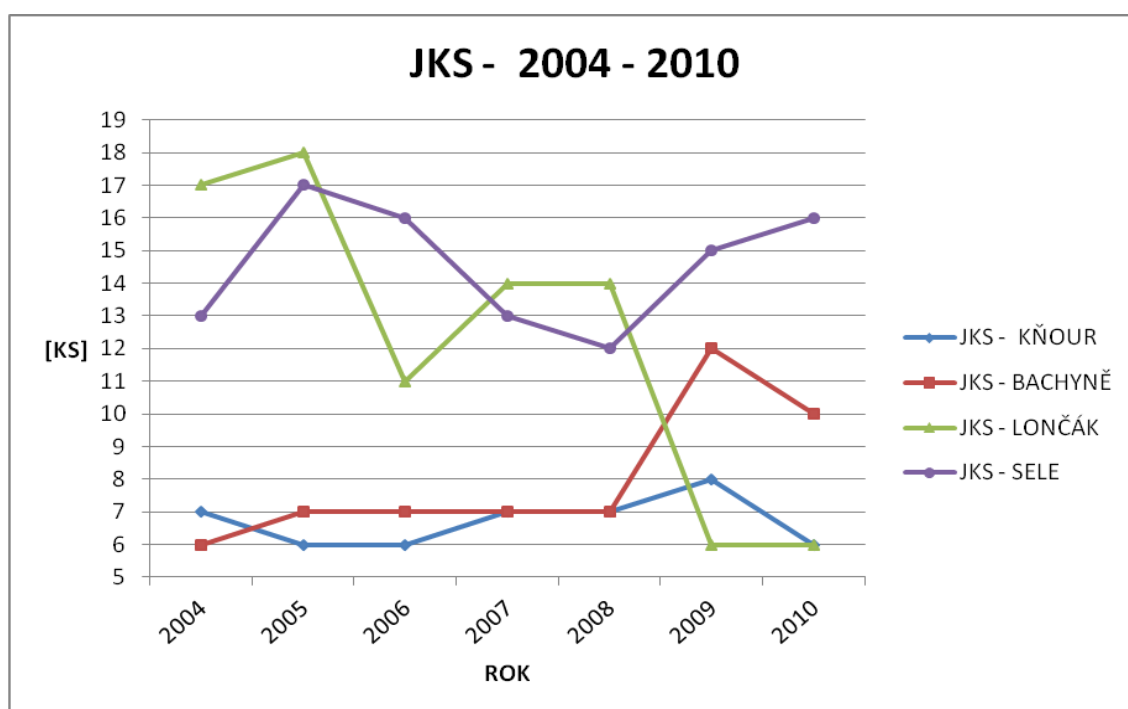
Sčítání zvěře v honitbě Bohumile je prováděno tak, že jednotliví zaměstnanci stanovují počet zvěře na daném úseku honitby a to buď formou čekané, nebo pochůzky.

Stavy zvěře v honitbě by měli být udržovány v rozmezí mezi minimálními a normovanými stavy a podle konkrétních stavů je stanovován každoročně plán lovu.

V honitbě Bohumile byly ve sledovaném období 2004 až 2010 tyto jarní kmenové stavy černé zvěře.

Tab. 1. JKS černé zvěře v kusech v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kňour	15	14	11	14	14	11	9
Bachyně	15	15	12	14	14	15	13
Sele	13	17	16	13	12	15	16
Celkem	43	48	40	41	40	41	38

Graf 4. JKS černé zvěře v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Z grafu č. 4 vyplývá, že počet kňourů se po celé sledované období drží takřka na stejné úrovni, a to mezi 6 až 8 kusy.

Počet bachyní se pohyboval mezi léty 2004 až 2008 mezi 6 a 7 kusy. Razantní nárůst se objevuje v roce 2009 (12 ks). V následujícím roce opět počet bachyní mírně klesl na počet 10 kusů.

Jarní kmenový stav lončáků rapidně klesá po celé období na méně než polovinu původního počtu. První znatelný pokles přišel v roce 2006 o 7 kusů, následujícího roku stoupá o 3 kusy a v roce 2009 opět klesá na 6 kusů, kde setrvává.

Počet selat kolísá po celou dobu v rozmezí mezi 12 a 17 kusy, nejvyšší počet je v roce 2005 a nejnižší v roce 2008.

Celkový počet nasčítaných kusů černé zvěře ve sledovaném období nepatrně klesá. Na začátku období se meziročně počet zvýšil, z 43 kusů na 48 v roce 2005. Od tohoto roku jarní kmenové stavy neustále klesají až na 38 kusů v roce 2010.

Při porovnání jarního kmenového stavu s normovaným stavem (24 kusů) je patrné razantní překročení jarního kmenového stavu.

Tab. 2. Procento překročení normovaných stavů v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
% překročení normovaného stavu	79,17%	100,00%	66,67%	70,83%	66,67%	70,83%	58,33%

Tento razantní nepoměr jarních kmenových stavů a normovaných stavů je dán především dobou sčítání a určování JKS. V době určování JKS poskytuje honitba Bohumile mimořádně velkou nabídkou přirozené potravy ve formě semen lesních dřevin a zároveň zcela vyhovující klidové podmínky, které jsou dány věkovou strukturou lesních porostů v honitbě. Porosty v honitbě Bohumile jsou od začátku 50 let obhospodařovány z velké části podrobným hospodářským způsobem s kontinuální přirozenou obnovou, která poskytuje ideální podmínky pro metání a péči o mláďata.

Dalším důvodem zvýšení koncentrace černé zvěře v honitbě Bohumile v tomto období je klid a systematické péče o zvěř v honitbě. V tomto období není v honitbě zvěř nijak lovena.

Z těchto důvodů černá zvěř do honitby migruje z širokého okolí, které je tvořeno především zemědělskou krajinou, s malými lesními celky, kde je černá zvěř celoročně intenzivně lovena.

5.3.2. Poměr pohlaví

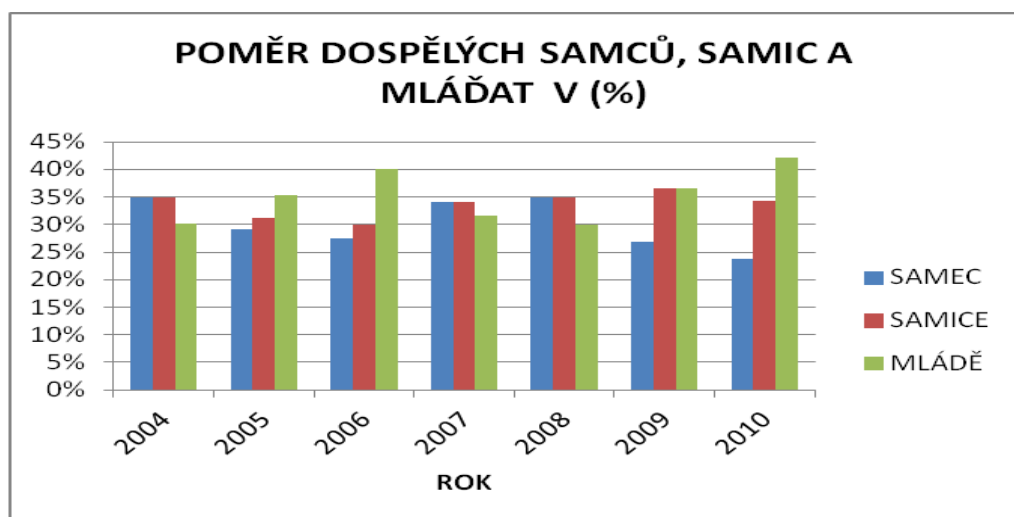
Poměr pohlaví a počet mládřat v honitbě Bohumile neodpovídá poměru stanovenému dle vyhlášky MZe č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd.

Poměr kňourů a bachyní se pohybuje v letech 2004 – 2008 v poměru 1:1 – 1:1,09 ve prospěch bachyní. V letech 2009 a 2010 byl poměr 1:1,36 a 1:1,44.

Dle vyhlášky MZe č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd, by měl být pro honitbu 3. jakostní třídy poměr pohlaví: 36% dospělých samců, 36% dospělých samic a 28% mládřat. Z analýzy výsledku jednotlivých sčítání vyplývá, že počet mládřat se pohybuje mezi 30 a 42%.

Tab. 3. Procentuální zastoupení samců, samic a mládřat v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samec	34,88%	29,17%	27,50%	34,15%	35,00%	26,83%	23,68%
Samice	34,88%	31,25%	30,00%	34,15%	35,00%	36,59%	34,21%
Mládě	30,23%	35,42%	40,00%	31,71%	30,00%	36,59%	42,11%
Celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Graf 5. Procentuální zastoupení samců, samic a mládřat v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

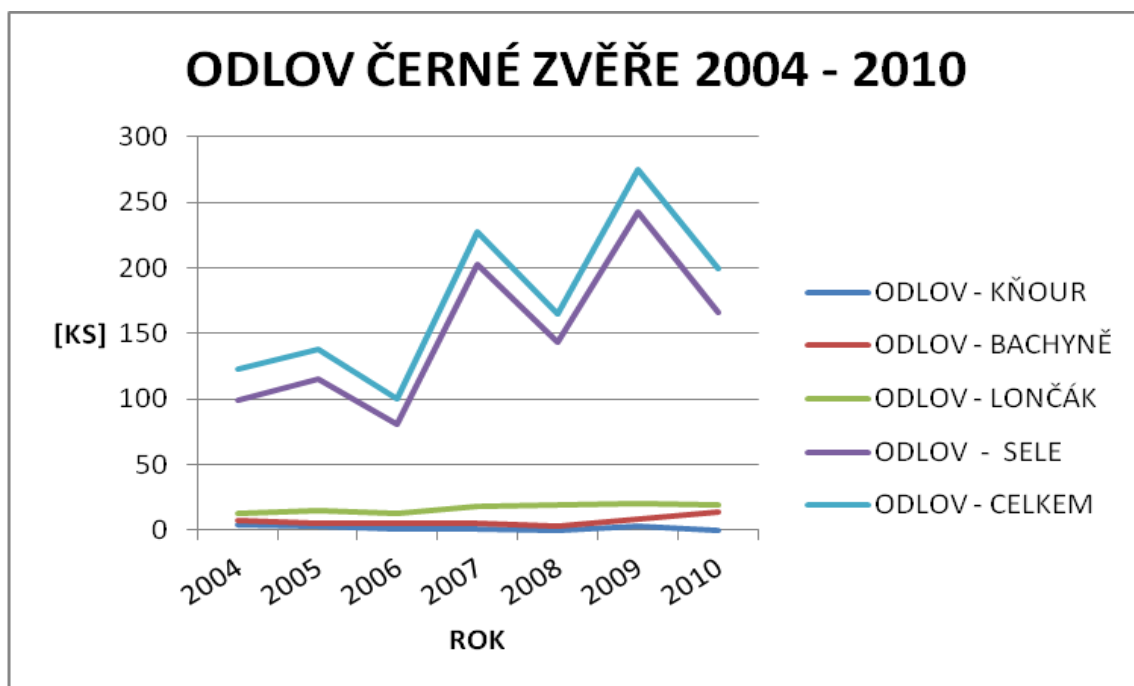
6. Odstřel černé zvěře v honitbě Bohumile 2004 – 2010

Ulovená zvěř je dvojího charakteru, jednak zvěř, která je v honitbě stálá a v druhé řadě zvěř, která do honitby migruje z okolních honiteb. Tato migrace zvěře do honitby Bohumile je patrná zejména na podzim, po sklizni zemědělských kultur, kdy černá zvěř, která se zdržovala v letním období a z kraje podzimu v porostech polních plodin (zejména kukuřice) hledá nové potravní a klidové možnosti. Další migrační období, jak je uvedeno výše, je po ukončení lovecké sezóny a to koncem ledna a začátkem února.

V letech 2004 – 2010 byly v honitbě Bohumile uloveny následující počty černé zvěře.

Tab. 4. Odlov černé zvěře v kusech v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kňour	4	3	1	1	0	3	0
Bachyně	7	5	5	5	3	9	14
Lončák	13	15	13	18	19	20	19
Sele	99	115	81	203	143	243	166
Celkem	123	138	100	227	165	275	199

Graf 6. Odlov černé zvěře v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

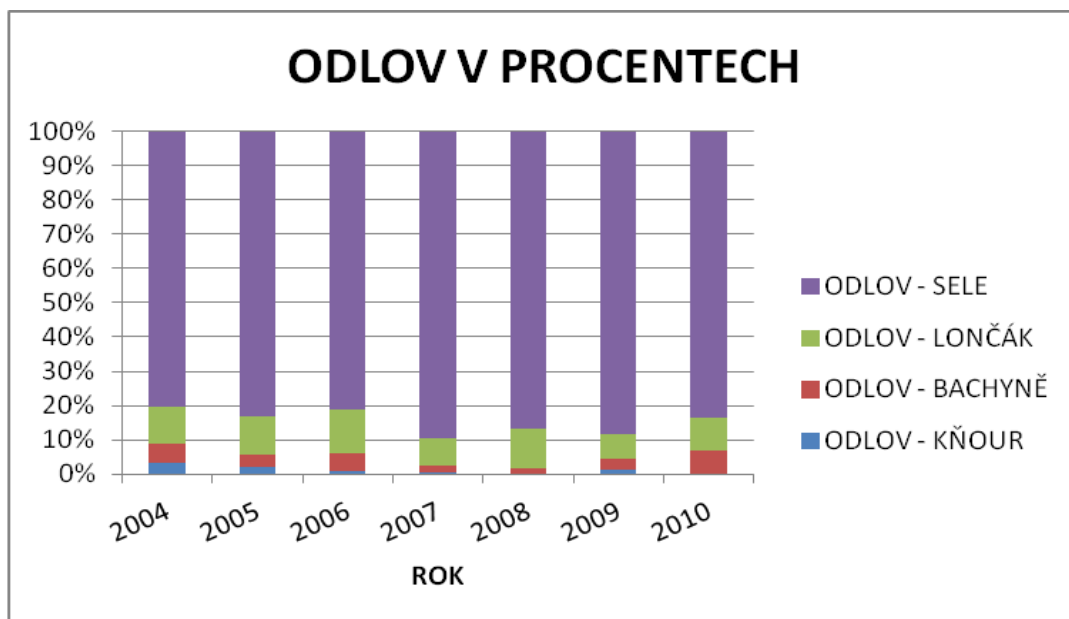
Odstřel dospělých kňourů se drží dlouhodobě na nízké úrovni v rozmezí 0 – 4 ks. Cílem mysliveckého managementu Školního lesního podniku je dosažení vhodné věkové a sociální skladby dospělé zvěře, proto jsou kňouři loveni v minimální možné míře. Ve sledovaném období bylo uloveno pouze 12 kňourů a to většinou poplatkovými lovci na individuálním lovu.

Počet ulovených bachyní v jednotlivých letech kolísá. Největší počet bachyní byl uloven v roce 2009 a 2010 a to 9 a 14 kusů. Ke zvýšení odstřelu bachyní bylo překročeno na základě podkladů z jarního sčítání (poměr pohlaví 1:1,36 a 1:1,44 ve prospěch bachyní) z důvodu snížení početnosti zvěře v honitbě na únosnou mez. Dospělé bachyně byly loveny výhradně zaměstnanci ŠLP na individuálním lovu, z důvodu přesného obeznání, posouzení chovné hodnoty a provedení kvalitního selektivního odlovu.

Počet ulovených lončáků meziročně mírně stoupá z 13 kusů v roce 2004 na 20 kusů v roce 2009.

Odlov selat se v letech 2004 – 2006 se pohybuje mezi 81 až 115 ks. Razantní nárůst odlovu nastává v roce 2007, kdy se odlov vyšplhal na 203 ks. Nejvyššího odlovu selat bylo dosaženo v roce 2009 a to 243 kusů.

Dle výsledků jarních sčítání je v honitbě každý rok průměrně 16 bachyní (včetně lončaček). Přírůstek, dle koeficientu očekávané produkce, byl stanoven na čtyři kusy na každou bachyni. Každý rok je tedy průměrný přírůstek 64 selat. Dle uvedené podrobné analýzy odstřelu je v průměru ve sledovaném období každoročně loveno průměrně 150 selat. Dle výše propočteného přírůstku je patrné, že celý tento roční přírůstek je v každém roce odloven. Tento přírůstek tvoří 43% počtu ulovených selat.

Graf 7. Procento odlovených selat, lončáků, kňourů a bachyní v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Výše uvedený graf dokumentuje skladbu ulovené zvěře. Za sledované období dosahuje odlov selat 85 % z celkového odlovu, odlov lončáků 10 %, bachyní 4 % a odlov dospělých kňourů 1 %.

Křivka grafu celkového odstřelu černé zvěře tak přesně kopíruje odstřel selat.

Z výše uvedených statistik jednoznačně vyplývá, že honitba Bohumile skýtá ideální životní podmínky pro černou zvěř a lze říci, že z hlediska populační hustoty zvěře působí honitba jako „absorbent“ v obdobích, kdy v okolních zemědělských oblastech není dostatek potravy a krytových možností.

Odstřel černé zvěře v honitbě Bohumile je prováděn velmi dobře z hlediska věkové skladby ulovené zvěře. Je lovena převážně mladá zvěř a to sele a lončák. Za sledované období 2004-2008 bylo v honitbě Bohumile uloveno 1227 kusů černé zvěře, což je průměrně 175 kusů za jeden rok. Co se týče úlovku na plochu honitby, tak po odečtení vodních ploch má honitba výměru 2842 hektarů, což znamená, že na jeden hektar honitby je loveno 0,06 kusu černé zvěře ročně (6 kusů na 100 ha honitby).

6.1. Použití jednotlivých způsobů lovu

Tab. 5. Počet ulovených kusů dle jednotlivých způsobů lovu v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Individuální lov	30	51	21	100	96	131	74
Společné lovy	93	87	79	127	69	144	125
Celkem	123	138	100	227	165	275	199

Tab. 6. Procento ulovených kusů dle jednotlivých způsobů lovu v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Individuální lov	24,39%	36,96%	21,00%	44,05%	41,82%	47,64%	37,19%
Společné lovy	75,61%	63,04%	79,00%	55,95%	58,18%	52,36%	62,81%
Celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

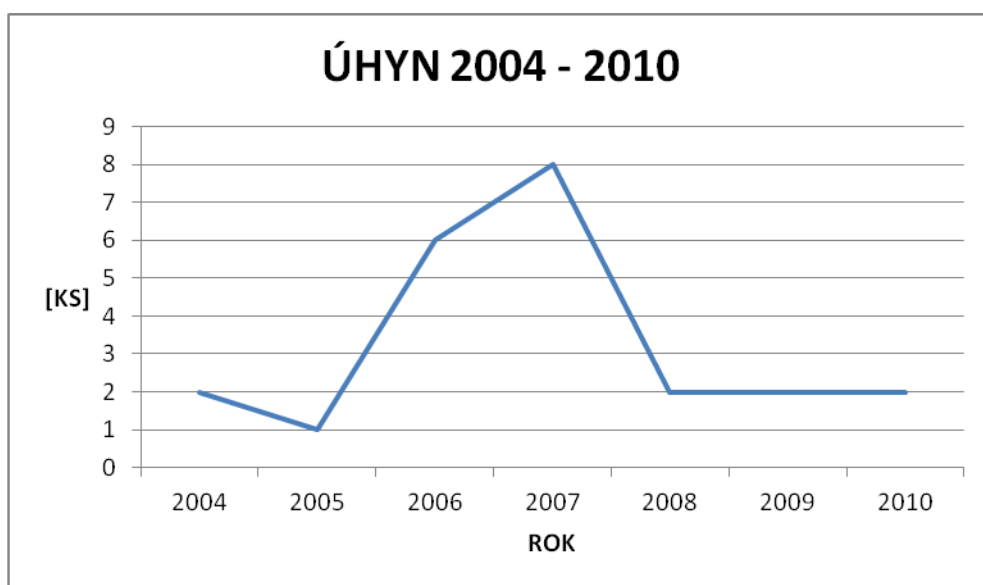
Ve sledovaném období je odlov černé zvěře realizován z 62% prostřednictvím společných lovů – naháněk. Toto vysoké procento úspěšnosti společných lovů je dáno jak vynikající organizací ze strany pracovníků ŠLP, tak svědomitým a odpovědným přístupem ze strany loveckých hostů a ostatních účastníků naháněk.

7. Úhyn

Jedná se o zvěř uhynulou v důsledku klimatických vlivů, následkem zranění způsobenými silničním provozem nebo onemocněním, jejíž zvěřinu není možné zužitkovat.

Tab. 7. Úhyn černé zvěře v kusech honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kňour	0	0	0	1	0	0	1
Bachyně	1	1	3	3	2	2	1
Lončák	1	0	0	0	0	0	0
Sele	0	0	3	4	0	0	0
Celkem	2	1	6	8	2	2	2

Graf 8. Úhyn černé zvěře v honitbě Bohumile (2004 – 2010)

Vývoj počtu uhynulých kusů během sledovaného období 2004-2010 se razantně měnil. Průměrný roční úhyn činí 2 ks, výjimka nastává v letech 2006 a 2007, kde se jedná o 6 a 8 kusů. V honitbě Bohumile ovšem není fyzicky možné najít všechny padlé kusy, z důvodu rozsáhlosti lesních komplexů a krytových podmínek. Zvýšený úhyn v letech 2006 a 2007 tedy nemá žádné konkrétní odůvodnění.

8. Kvalita černé zvěře

8.1. Hmotnost ulovených kusů

Kvalitou černé zvěře z hlediska hmotnosti a dalších vnějších parametrů se zabýval JEŽEK (2008), který uvádí průměrné váhy ulovených kusů černé zvěře v honitbě Bohumile. Jedná se o vyvrženou zvěř s hlavou a s běhy. Dostatek statisticky prokazatelných dat byl získán pouze u selat a lončáků.

Tab. 8. Průměrná hmotnost ulovených selat (JEŽEK, 2008)

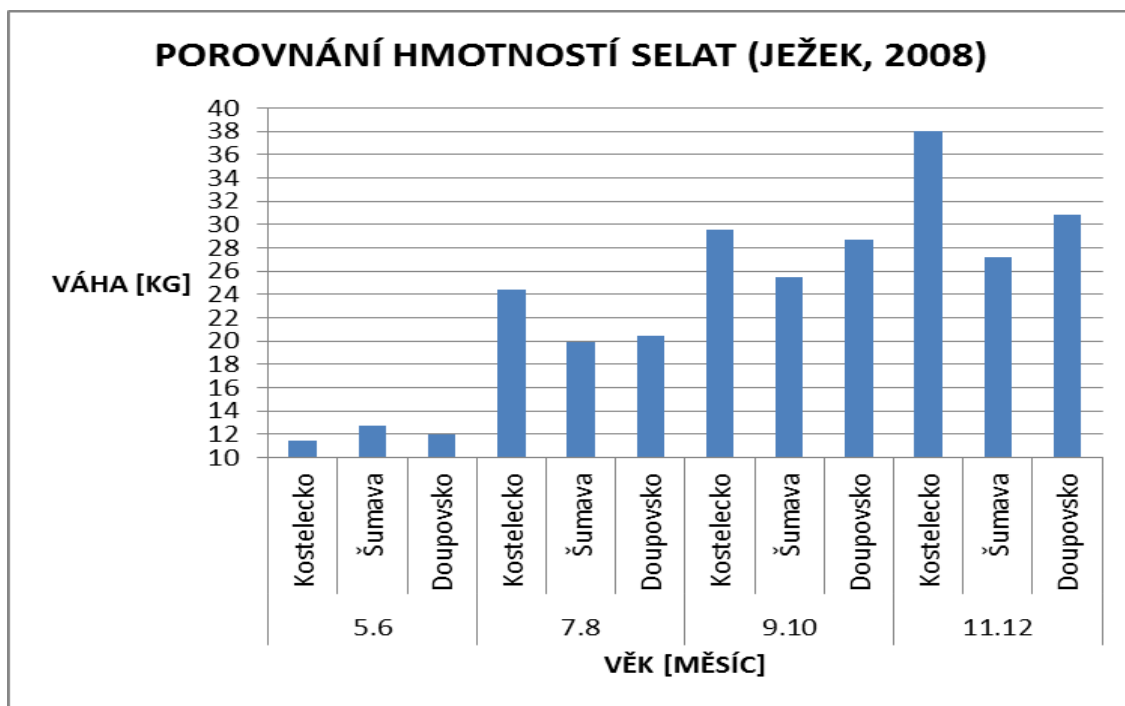
Sele – období 2005 – 2008				
Věk (měsíc)	5 - 6	7 - 8	9 - 10	11 – 12
Hmotnost (kg)	11,4	24,4	29,5	38

Tab. 9. Průměrná hmotnost ulovených lončáků (JEŽEK, 2008)

Lončák – období 2005 - 2008			
Věk (měsíc)	17 - 18	19 - 20	21 - 22
Hmotnost (kg)	40	51,6	60

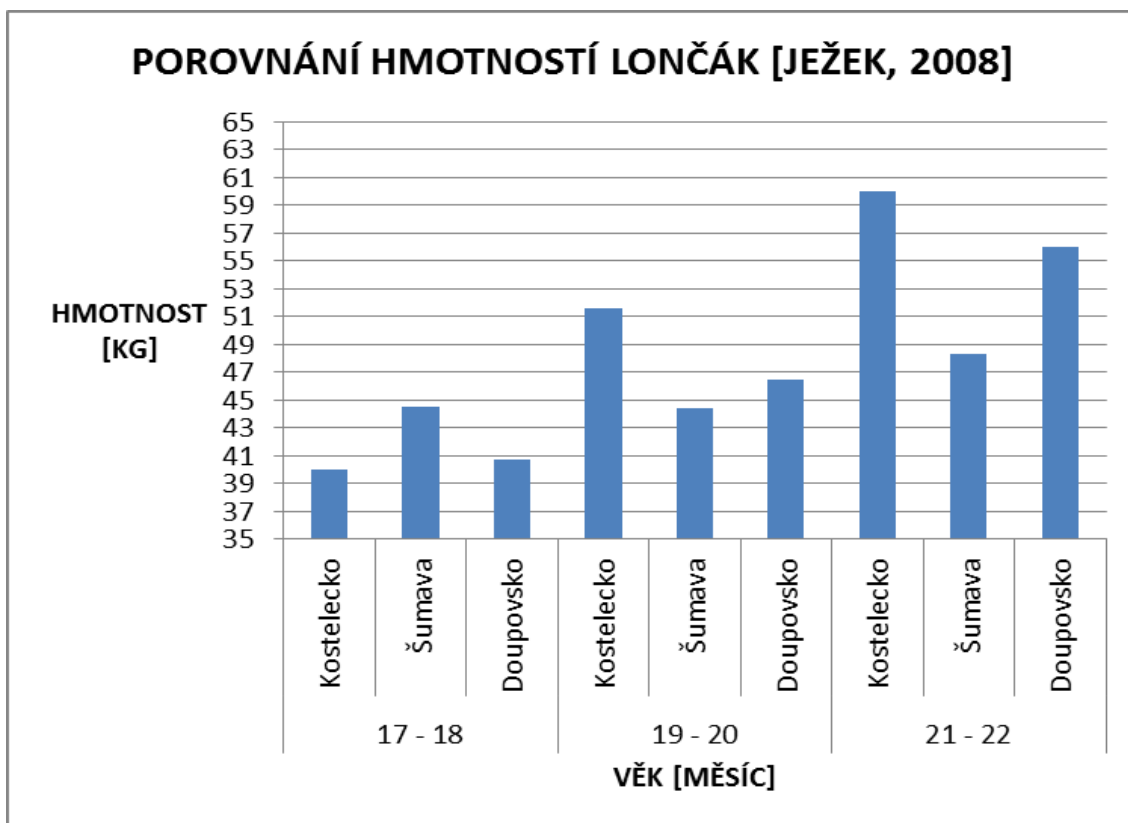
Průměrná hmotnost ve věku 5-6 měsíců vyvrženého kusu je na Kostelecku $11,4 \pm 1,5$ kg, průměrná hmotnost vyvrženého kusu ve věku 7-8 měsíců je $24,4 \pm 5,8$ kg, průměrná hmotnost vyvrženého kusu ve věku 9-10 měsíců je $29,5 \text{kg} \pm 6,9$ kg, průměrná hmotnost vyvrženého kusu ve věku 11-12 měsíců je $38,0 \pm 2,6$ kg, průměrná hmotnost vyvrženého kusu věku 17-18 měsíců je 42,0 kg, průměrná hmotnost vyvrženého kusu ve věku 19-20 měsíců je $51,6 \pm 2,1$ kg a průměrná hmotnost vyvrženého kusu ve věku 21-22 měsících je 60,0 kg (JEŽEK, 2008).

JEŽEK, (2008) porovnával také hmotnosti černé zvěře na Kostelecku s hmotností černé zvěře na Šumavě a Doupovsku.

Graf 9. Porovnání průměrných hmotností ulovených selat na Kosteletku, Šumavě a Doupovsku (JEŽEK, 2008)

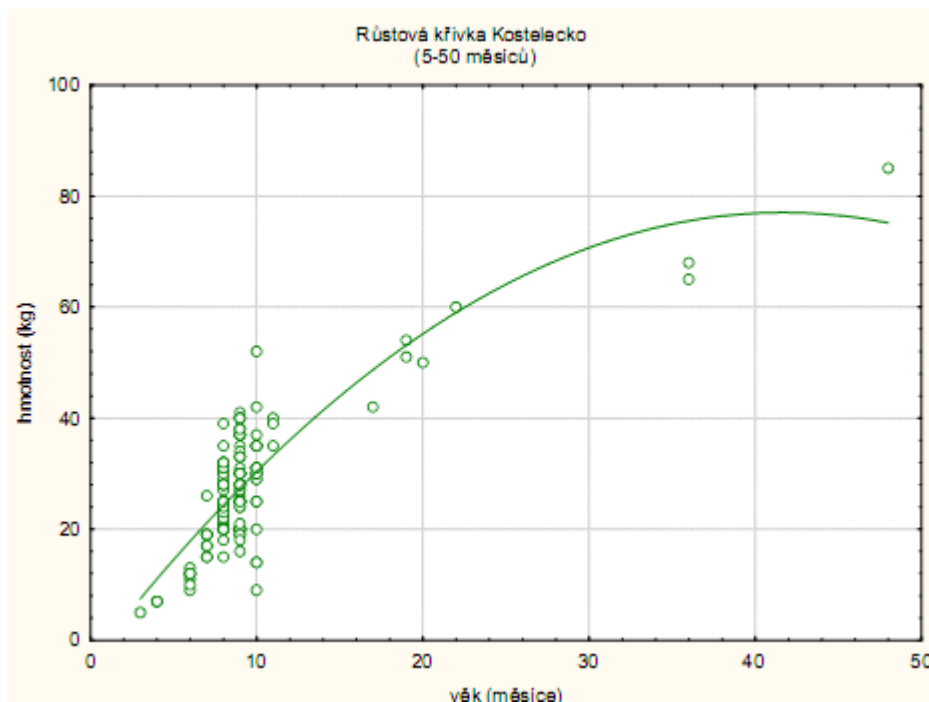
Na Kosteletku mají selata ve věku 5 – 6 měsíců nižší průměrnou hmotnost, než selata tohoto věku na Šumavě a Doupovsku. Selata starší 7 měsíců mají naopak v této lokalitě průměrnou hmotnost vyšší, než selata na Šumavě a Doupovsku (JEŽEK, 2008)

Graf 10. Porovnání průměrných hmotností ulovených lončáků na Kostelecku, Šumavě a Doupovsku (JEŽEK, 2008)

Průměrná hmotnost lončáků na Kostelecku je ve věku 17 - 18 měsíců nižší, než průměrná hmotnost lončáků tohoto věku na Šumavě a Doupovsku. Lončáci starší 19 měsíců mají naopak v této lokalitě průměrnou hmotnost vyšší, než selata na Šumavě a Doupovsku (JEŽEK, 2008)

Ze získaných dat sestrojil JEŽEK (2008) růstovou křivku, ze které je možné určit přibližnou hmotnost jednotlivých kusů v závislosti na věku.

Graf 11. Růstová křivka černé zvěře na Kostecku (JEŽEK, 2008)

8.2. Reprodukce

Největší část samic metá v průměru března (2005-31%; 2006-42%; 2007-34%) a dubna (2005-50%; 2006-18%; 2007-23%). Druhý vrchol na Kostecku nebyl tak výrazný a nastával vždy v srpnu (2006-7%; 2007-6%). Nejvíce samic je oplodněno během listopadu a prosince (JEŽEK, 2008).

Na Kostecku se do reprodukce zapojuje 25- 43 % selat ve věku 7-10 měsíců. U lončáků je tento podíl 66-100% (JEŽEK, 2008).

Tab. 10. Schopnost reprodukce černé zvěře na Kostelecku (JEŽEK, 2008)

Věk (měsíce)	celkem vyšetřeno	negativní			pozitivní		
		(ks)	%	Ø hmotnost	ks	%	Ø hmotnost
0-4	0						
5-6	3	3	100%	12,2			
7-8	8	6	75%	22,5	2	25%	23,4
9-10	19	11	57%	26,2	8	43%	28,1
11-12	1	0	0%	0	1	100%	39
13-14	0						
15-16	0						
17-18	1	1	100%	42	0	0%	0
19-20	3	1	33%	51	2	66%	52
21-22	1	0	0%	0	1	100%	60

Tab. 11. Počet gravidních samic na Kostelecku (JEŽEK, 2008)

věk(měsíce)	n pozitivních celkem	gravidních	aktivní laktace	Ø počet embryí
0-4	0			
5-6	0			
7-8	2	2	0	3
9-10	8	8	0	3,25
11-12	1	1	0	3
13-14	0	0	0	0
15-16	0	0	0	0
17-18	0	0	0	0
19-20	2	2	0	3
21-22	1	1	0	6

8.3. Barevné anomálie

Za odchylkami ve zbarvení prasete divokého je patrně jak příbuznost s prasetem domácím, tak jeho prokřížení s domácími prasaty, k němuž docházelo při volné pastvě domácích prasat v přírodě (ERNST, 2010). Tyto barevné odlišnosti jsou sledovány i v honitbě Bohumile. Ve sledovaném období se vyskytuje barevná odlišnost mezi 4 – 6 % u ulovených selat. U ulovených lončáků se vyskytuje barevná odlišnost kolem 2 %, jelikož odlišně zbarvená selata jsou předmětem selektivního odstřelu.

8.4. Významné trofeje

Za sledované období 2004 – 2010 bylo uloveno v honitbě Bohumile pouze 12 dospělých kňourů. Většinou se jednalo o kňoury 2. věkové třídy a to tříleté. Kňourů 3. věkové třídy je v této honitbě nedostatek, z důvodu jejich intenzivního odlovu v okolních honitbách.

Nejsilnější kňour v Honitbě Bohumile, ve sledovaném období 2004 – 2010, byl uloven v roce 2009. Jednalo se o kňoura 3. Věkové třídy a bylo mu 5 let. Obodován byl na 110 bodů CIC (bronzová medaile).

9. Závěr

Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy spravuje dvě volné honitby (Bohumile, Radlice) a oboru Aldašín. Myslivost je zde provozována ve vlastní režii a to výhradně zaměstnanci ŠLP.

Vyhodnocení populačního nárůstu černé zvěře bylo hodnoceno v honitbě Bohumile. Celková výměra honitby je 2 904 ha, z toho je 2 460 ha lesa, 307 ha zemědělské půdy, 62 ha vodních ploch a 75 ha ostatních pozemků. Zemědělskou půdu tvoří trvalé travní porosty (32%) a orná půda (68%), na které je pěstováno především obilí, kukuřice a řepka olejka.

Jarní kmenové stavy v honitbě Bohumile převyšují stavy normované ve sledovaném období o 58 – 100%, což je dáno zejména vysokou atraktivitou honitby v období jarních sčítání, kdy se do této honitby stahuje zvěř z okolních, převážně polních honiteb. Důvodem je jak dostatek přirozené potravy a vynikající klidové podmínky, které jsou dány jak rozsáhlými krytovými možnostmi, tak úplný lovecký klid v honitbě. V okolních honitbách je v tomto období černá zvěř běžně lovena. Nezanedbatelný vliv na tuto skutečnost má i intenzivní a průběžná péče o zvěř.

Poměr pohlaví se ve sledovaném období pohyboval v honitbě Bohumile v rozmezí 1:1 až 1:1,44 ve prospěch bachyní, což je z chovatelského hlediska nevhodné. Tento

nepoměr je dán zejména tím, že dospělí kňouři jsou intenzivně loveni v okolních honitbách.

Odstřelem se ŠLP snaží dosáhnout normovaných stavů a správného poměru pohlaví, který by měl být u černé zvěře 1:1 až 1:1,2 ve prospěch kňourů (WOLF, 2000). Dospělí kňouři jsou loveni jen v minimálním počtu a to do 4 kusů ročně. Naopak dospělých bachyní je loveno až 14 ročně, z důvodu snížení stavu a vyrovnání poměru pohlaví. Celkový roční odlov selat se pohybuje v rozmezí 80 – 88% z celkového odlovu, což je z hlediska udržení vhodné věkové skladby této zvěře velmi důležité.

JKS lončáků v honitbě ve sledovaném období 2004 – 2010 klesl téměř na polovinu (ze 17 na 6), tento jev je dán zejména vysokým každoročním podílem ulovených selat, čímž se do věku lončák dostává malý počet selat.

Celkový počet jarních kmenových stavů se od roku 2004 do roku 2010 pohybuje v rozmezí 38 – 48 kusů, zatímco odstřel má spíše stoupající tendenci. V roce 2004 bylo uloveno a v roce 2009 je to 275 kusů. Celková křivka odlovu černé zvěře v honitbě Bohumile přesně kopíruje křivku odlovu selat, kterých je největší podíl.

Celkově bylo ve sledovaném období 2004 – 2010 uloveno v honitbě Bohumile 1227 kusů černé zvěře, což je průměrně 175 kusů za jeden rok. Co se týče úlovku na plochu honitby, tak po odečtení vodních ploch má honitba výměru 2 842 hektarů, což znamená, že na jeden hektar honitby je loveno 0,06 kusu černé zvěře ročně (6 kusů na 100 ha honitby). Dle jednotlivých způsobů lovu je loveno ročně 21 – 58% zvěře individuálně, zbytek na společných lovech.

Jelikož je Školní lesní podnik účelovým zařízením, při ČZU Praha, bylo zde prováděno mnoho mysliveckých výzkumů. JEŽEK (2008) zkoumal ve své diplomové práci zejména kvalitu a reprodukční schopnosti černé zvěře na Kostelecku. Z této práce vyplývá, že průměrná hmotnost ulovených selat ve věku 5 – 6 měsíců je v této lokalitě nižší než na Šumavě nebo na Doupovsku. Od věku 7 měsíců jsou však selata na Kostelecku největší ze všech tří lokalit. To samé platí pro lončáky ve věku 17 – 18 měsíců, kdy od věku 19 měsíců jsou opět největší.

Honitba Bohumile ČZU ŠLP Kostelec nad Černými lesy skýtá ideální životní podmínky pro černou zvěř. Nárůst početních stavů a nevhodnost sociálně – věkového složení populace jsou operativně řešeny nástroji mysliveckého managementu ČZU ŠLP. Z uvedené práce vyplývá, že chovatelské cíle stanovené na základě přesného určení jarních kmenových stavů jsou v následné lovecké sezóně svědomitě dosahovány prostřednictvím pečlivě a systematicky provedeného odlovu.

10. Seznam zkratek

BK - Buk

BO - Borovice

CIC - Mezinárodní rada pro lov a ochranu zvěře (*Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier*)

ČZU – Česká zemědělská univerzita

DB - Dub

HB - Habr

CHS – Cílový hospodářský soubor

JD - Jedle

JKS – Jarní kmenový stav

KOP – Koeficient očekávané produkce

LHC – Lesní hospodářský celek

LHP – Lesní hospodářský plán

MD - Modřín

MKS – Minimální kmenový stav

MZD – meliorační a zpevňující dřeviny

MZe – Ministerstvo zemědělství

NS – Normovaný stav

ORP – Obec s rozšířenou působností

SM - Smrk

ŠLP – Školní lesní podnik

11. Seznam použité literatury

BABIČKA, C., 1994: Stabilizace stavů černé zvěře v honitbách. Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Matice lesnická, Písek, 25.-26.8.1994, Písek, 73-88

BRIEDERMANN, L.. 1988: Schwarzwild, in Buch der Hege, Deutscher Landwirtschaftsverlag, Berlin

CARGNELUTTI, B., JANEAU. G., SPITZ, F., COUSSE, S., 1995: GIS as a means to identify the environmental conditions of wild boar diurnal resting places. IBEX Journal of Mountain Ecology, 3: 156-159

ČERVENÝ, J., KAMLER, J., KHOLOVÁ, H., KOUBEK, P., MARTÍNKOVÁ, N., 2003: Encyklopedie myslivosti. Ottovo nakladatelství, Praha, 594 s.

ERNST, M., 2010: K odchylkám ve zbarvení prasete divokého. Svět myslivosti, 1: 12-13

GEISSER, H., & REYER, H. U., 2005: The influence of food and temperature on population density of wild boar *Sus scrofa* in Thurgau (Schwitzerland). J. Zool., 267: 89-96

GETHOFFER, F., SODEKEIT, G., POHLMAYER, K., 2007: Reproductive parameters of wild boar (*Sus scrofa*) in three different parts of Germany. Eur J Wildl Res 53: 287-297

GOULDING, M. J., 2001: Wild boar sings in southern England. British Wildlife, 13: 38-41

HANZAL, V., 2006: Velká myslivecká encyklopedie, Grand s. r. o., (CD ROM)

HAPP, N., 2005: Myslivecká péče a lov zvěře. Víkend, Praha, 169 s.

HEBEISEN, C., 2007: Population size, density and dynamics, and social organization of wild boar (*Sus scrofa*) in the Basin of Geneva. Le faculté des science de l'Université de Neuchatel. Geneve. Dis.

HELL, P., ŠALKO, J., 1985: Optimalizácia vekovej a sexuálnej štruktúry v chovu diviacej zveri, Folia Venatoria, 32: 105-113

HESPELER, B., 1999: Wildschaden heute, BLV Verlagsgesellschaft mbH, Munchen

HESPELER, B., 2007: Černá zvěř. Grada Publisching, Praha: 128 s.

HLADÍKOVÁ, B., ZBOŘIL, J., TKADLEC, E., 2008: populační dynamika prasete divokého (*Sus scrofa*) na střední Moravě (Artodactilia: Suidae). Lynx, 39: 55-62

HROMAS, J., 1994: Ekologické potřeby černé zvěře. Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 89-91

JEŽEK, M., 2008: Diplomová práce: Vliv pohlavního dospívání na populaci prasete divokého v ČR, ČZU Praha, Fakulta životního prostředí

KOLÁŘ, Z., 1994: Veterinární problematika chovu černé zvěře, Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 43-52

Lesní hospodářský plán, Lesní hospodářský celek Kostelec nad Černými lesy, s platností od 1.1.2011 do 31.12.2020, vyhotovil Lesprojekt Stará Boleslav

MASSEI, G., GENOV, P., 2004: The enviromental impact of wild board. Galemis, 16: 135-145

Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny:

http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPR_voderadske_buciny_cz
(online), (cit. 24.1.2012)

MEINHARDT, H., 1978: Schwarzwildreport. 4 Jahre unter Wildschweinen. Melsungen, berlin, Basel, Wien, Neumann-Neudamm

MEINHARDT, H., 1989: Schwarzwild-Bibliothek. Melsungen, Neumann-Neudamm

NEUHOFER, J., ROČEK, I., 2010: Česká zemědělská univerzita v Praze Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy 1935-2010. Lesnická práce, 79 s.

RUSSO L., GENOV ,P.V., MASSEI, G., 1995: Preliminary data of activity patterns of wild boar (*Sus scrofa*) in the Maremma Natural Park (Italy). *IBEX Journal of Mountain Ecology* 3: 126-127.

SAEZ-ROYUELA, C. & TELLERIA, J. L., 1986: The increased population of wild board (*Sus scrofa*) in Europe. *Mammal Rev.*, 16: 97-101

SCHLEY, L.,ROPER, T. J., 2003: Diet of wild boar *Sus scrofa* in Western Europe, with particular reference to consumption of agricultural crops. *Mammal Review* 33 (1): 43-56

Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy: www.slp.cz (online), (cit. 12.03.2011)

VACH, M., 1994: Vztah černé zvěře k ostatním druhům zvěře. Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 92-96

VACH, M., BARNET, V., BEJČEK, V., HANZAL, V., HROMAS, J., RÚŽIČKA, J., SVÁROVSKÝ, J., ŠTASTNÝ, K., WOLF, R., SEHNAL, J. & ŘEHÁK, L., 1999: Myslivost. Silvestris, Uhlířské Janovice, 552 s.

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb., ze dne 7.7.2002: O době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 480/2002 Sb., ze dne 4.11.2002: kterou se mění vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., ze dne 28.11.2002: O způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd

WOLF, R., 1987: Hmotnost lovených kusů černé zvěře v ČSR. *Folia Venatoria* 17: 81-89

WOLF, R., 1994: Současný stav v obhospodařování černé zvěře v českých zemích. Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 3-16

WOLF, R., 2000: Rukojeť chovu a lovu černé zvěře. Matice lesnická, Písek, 124 s.

WOLF, R., RAKUŠAN C., 1977: Černá zvěř. SZN Praha, 204 s.

ZABLOUDIL, F., 1994: Sociologie a etologie černé zvěře, Sborník referátů, Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 97-102

Zákon č. 449/2001 Sb., ze dne 27.11.2001: O myslivosti

ZUMR, V., 1994: Černá zvěř a její působení v biologické komplexní ochraně lesa. Černá zvěř, současná a budoucí chovatelská problematika. Sborník referátů. Písek, 25.-26.8.1994, Matice lesnická, Písek, 124-129

12. Přílohy

12.1. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Přirozené zmlazení smrku

Příloha č. 2 – Kaliště

Příloha č. 3 – Kryté krmeliště

Příloha č. 4 – Slanisko

Příloha č. 5 – Krytá kazatelna

Příloha č. 6 – Naháňkový posed

Příloha č. 7 – Poškození okraje lesní cesty

Příloha č. 8 – Poškozené stromy v okolí kališť

Příloha č. 9 - Vyrytá sazenice

Příloha č. 10 – Poškození individuálních ochran

Příloha č. 11 – Výřad „Rektorské naháňky“ 2011

Příloha č. 1 – Přirozené zmlazení smrku (foto: Bach)

Příloha č. 2 – Kaliště (foto: Bach)

Příloha č. 3 – Kryté krmeliště (foto: Bach)

Příloha č. 4 – Slanisko (foto: Bach)

Příloha č. 5 – Naháňkový posed (foto: Bach)

Příloha č. 6 – Krytá kazatelna (foto: Bach)

Příloha č. 7 – Poškození okraje lesní cesty (foto: Bach)

Příloha č. 8 – Poškozené stromy v okolí kališť (foto: Bach)

Příloha č. 9 - Vyrytá sazenice (foto: Bach)

Příloha č. 10 – poškození individuálních ochran (foto: Bach)

Příloha č. 11 - „Rektorská naháňka“ 2011 (foto: Červený)